



Městská knihovna v Praze **120 let**



František
Gellner

Po nás ať
přijde potopa!



PRAHA 2011

Znění tohoto textu vychází z díla Po nás ať přijde potopa! tak, jak bylo vydáno v nakladatelství Ad Fontes v roce 2002 (GELLNER, František. *Po nás ať přijde potopa!*. Vyd. 1. v Ad Fontes. Praha : Ad Fontes, 2002. 109 s. Edice Poezie, sv. 6. ISBN 80-902927-5-5.).

Tento elektronický text vznikl ve spolupráci Městské knihovny v Praze a Centra pomoci pro zrakově postižené při občanském sdružení Integrace. Digitalizoval Jaroslav Procházka.



Text díla (František Gellner: Po nás ať přijde potopa!), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

GELLNER, František. *Po nás ať přijde potopa!* [online]. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2011 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z WWW:

<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/00/58/po_nas_at_prijde_potopa.pdf>.



Vydání (obálka, grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 07. 04. 2011.

OBSAH:

PŘETÉKAJÍCÍ POHÁR.....	6
PÍSEŇ DOBRODRUHOVA	7
PŘÁTELSTVÍ DUŠÍ	8
PUBERTA.....	9
POZDRAV RODNÉMU KRAJI.....	10
KÁZÁNÍ SPARTAKOVA	11
REFLEXE.....	14
NA DIVOU MONTAŇ ZŘEL JSEM SE ZÁPALEM	15
VZDUCHOPLAVEC	17
NEDĚLE.....	18
BEZCESTÍ	20
PO NÁS AT PŘIJDE POTOPA!	21
TO JE TEĎ CELÁ MOUDROST MOJE.....	22
NA SOFA ZELENÉM	23
JAKO TY POLNÍ ROSTLINY.....	24
NOC BYLA TOUHOU PŘESYCENÁ.....	25
DEMASKOVANÁ LÁSKA.....	26
PERSPEKTIVA.....	27
ZÁCHVAT NERVÓZNÍ.....	28
PRO KLID SVÉ DUŠE	29

PÍSEŇ.....	30
SMUTEČNÍ.....	31
VZPOMÍNKA.....	32
RUSÁ LÁSKA	33
CHIMÉRA	34
A PŘECE ZDRÁHÁM SE.....	35
MILUJU SEVERNÍ NEBE	36
SENTIMENTÁLNÍ ŽÁDOSTI.....	37
STÍSNĚNOST.....	38
BLASFÉMIE	39
ELEGIE	40
NA DÁLNÉM JIHU SNAD.....	41
NÁHLE SE ZACHVĚJE MÁ DUŠE.....	42
EPILOG.....	43

PŘETÉKAJÍCÍ POHÁR

Já držím pohár ve své dlani.
Je zpěněný a přetéká.
Já držím pohár ve své dlani,
jenž čeká na rty člověka.

Jenž čeká, zdali víno jeho
se do brázd vyschlých rozleje,
na snivých květech v jiných světech
zda zavěsí své krůpěje.

Jenž čeká, zda se sehnou květy
pod onou tíží ku zemi.
Jenž čeká, zdali jiné světy
rozzáří svými vůněmi.

Já držím pohár ve své dlani,
jenž čeká na rty člověka.
Já držím pohár ve své dlani:
své srdce, které přetéká.

PÍSEŇ DOBRODRUHOVA

Domov mých otců byl kdesi v dálce.
(Jak je to dávno již, kdožpak to ví!)
Po krajích oněch, jež v zuřivé válce
probili, ztratili – v zoufalé válce! –,
orel mé touhy nehladoví.

Dobře však cítím v sídle svém novém,
kde nyní dlím, že jen cizincem jsem.
Jak je mně cizí vše pod tímto krovem,
u lidí skrčených pod nízkým krovem,
jak je mi cizí ta nevlídná zem!

V srdci mi žhnoucí plameny hoří.
V pusté své jizbě kovám si štít.
Spěti chci k oblastem dalekých moří,
na vlnách neznámých, bouřlivých moří
do živlů zuřivých veslem chci bít.

Až mne kdys bouře zachvátí ve snu,
v úskalí vjedu rozkoší mdlý,
mystickým orkánům v náručí klesnu,
tajemným přerodům v náručí klesnu,
v nichž se má touha nezrcadlí.

PŘÁTELSTVÍ DUŠÍ

Toužil jsem na své cestě osamělé
Po duši něžné, upřímné a vřelé.

Můj sen se v tobě ztělesnění dožil.
Své srdce jsem ti v tvrdé ruce vložil.

Nejdříves je líbal, pak jsi na ně plival,
za rok a za den při vzpomínce zíval. –

Pro nový žal mám srdce málo smělé.
Má touha mře na cestě osamělé.

PUBERTA

Příliš záhy lásky o hodech mně pěla,
o zhýřených nocích, o náručích děv,
příliš záhy znavil údy mého těla
její lákavý a slibující zpěv.

Ale marně ruce mé se vztahovaly
ku prostřeným stolům byť jen po zbytcích.
Na svá prsa, v nichž se žáry masa vzňaly,
rval jsem jenom chimér mlhovitý sních.

O ty dlouhé noci zoufalého bdění,
když se v okna jitro stále nevrací,
a když tělo, pro něž není ukojení,
v nelítostné temno tupě krvácí.

POZDRAV RODNÉMU KRAJI

Den slunce je a vůně plný.
Oslněn kráčím krásou dne.
Obilím táhnou dlouhé vlny
po lánech půdy úrodné.

Můj rodný kraj! Chci v duši vtěsnat
požitek turisty a dost.
Vzpomínat hnusno. Dobře je snad,
že k srdci mému nepřirost.

Láskou jej nezdravím, leč smíchem.
Mně vstříc po žluté silnici
jde měšťák s naduřelým břichem
se svojí tlustou samicí.

Dost možná: Zde se narodili
a žili v tupém štěstí svém.
Několik bytů zalidnili
života schopným potomstvem.

A až kdys naplní svá léta,
pak spát zde budou v pokoji
a ještě vděčně ten kout světa
svou vlastní mrchou pohnojí.

KÁZÁNÍ SPARTAKOVA

I

Z kasematy vás věznící
v tmu hodíte oheň smolnicí,
své pochybnosti dravé.
Má-li vzplát spása z plamene,
dál žijte v kobce kamenné
své pochybnosti dravé.

Vy, kteří chcete slunce svít,
již silní chcete v středu žít
svých silných dcer a synů,
a kteří v dusném vězení
v tvář zříte na smrt zemdlení
bezkrevných dcer a synů,
Ať každý plamen rozníť
svých pochybností dravých!

Z žalářní stavby prokleté
až trosky zbudou, vyjdete
s rudými pochodněmi.
A potáhnete tmou a tmou
kams v dálku, v dálku neznámou
si hledat Novou Zemi.

II

Paže svislé, beze slova sedíte tu, přátelé.
Hlava skleslá, smutek v očích, čelo bledé, nesmělé.

Teskníte, že zítra v cirku, zhoubné meče v rukou svých,
musíte svým žitím živit luzy potlesk, jásot, smích.

Ze dnes ještě sedíte tu v úzkostlivé předtuše,
zítra mnohý ležet bude v písku cirku bez duše.

Slyšte, druzi, i vy, kterým zítřkem končí běh se dní:
Pěstě naše, meče naše, naděj naše poslední.

III

Muž bledý často vypravuje tiše
za šera vám
mdlou řečí, která něžným smutkem dýše.
Nerad ho slýchávám.

On mnoho let prý bloudil pouští v bílá
jsa roucha oblečen
a nelkal, když pěst poutem spjata byla,
když k vám byl zavlčen.

Za soumraků teď vykládá vám tiše
své vidiny:
že přijde Mesiáš a boží říše,
království chudiny.

Ten bledý muž sny svými meče z dlaní
vám vyráží.
O nedbejte ho! Nezahod'te zbraní,
dál buďte na stráži!

Zášť k věštčům, jichž řeč vás jen mdlobou raní,
si vpište do lebek!
Svým dětem kořist svou, ne tužeb lkání
vhod'te do kolébek!

REFLEXE

Noc temná je. V podkrovní světnici
lampa na jitro čeká.
Po zvětralých zdech v pusté ulici
se reflexe krvavá smeká.

Půjdou-li tudy potají
divocí komunardi,
kteří ve zbraních čekají,
až Nové Jitro se zardí,

neb budou-li tudy před katem
utíkat zločinné davy,
jež okovy šíleným záchvatem
o vládců drtily hlavy,

neb jestliže hlouček tudy by táh
těch, kteří zbloudili z cesty,
neb samotný kdos, jenž v temnotách
vyřk kletbu nad spícími městy,

ať je jim světlo to signálem,
že kdosi zde do noci čeká.
V tmách ulice po zdivu zvětralém
se krvavá reflexe smeká.

NA DIVOU MONTAŇ ZŘEL JSEM SE ZÁPALEM

Můj mladý věk tak do šestnácti roků!
Své nejkrušnější děkuju mu dny,
své msty a nenávisti kalnou stoku,
své nejživější děkuju mu sny.

Chtěl jsem se tehdy státi jenerálem,
ne však se bít ve službách koruny.
Na divou montaň zřel jsem se zápałem
a na nešťastné hochy z Komuny.

Já doufal jsem, že ve vražedných bojích
oběti krásou v plamen vznítím se,
a když pak vzejde zora tužeb mojich,
se střelou v prsou s koně zřítím se.

Čas šel. Já zatím staré modly ničil,
hvozď vegetací dávných zžíhal v prach
a bez živného ohně poustevničil
věčného ledu v smutných končinách.

Tam zemřela má sebevára žalem,
tam rezignovat učil se můj cit.
Vím, nestanu se nikdy jenerálem
rakety vzpoury metajícím v lid.

Když v šero rudý kohout zakokrhá,
k snům svého mládí navrátím se zpět.

A budu z těch, jež ruka druhů vrhá
po vykonané práci do šachet.

VZDUCHOPLAVEC

Jak lovci rozstřílený dravec
slet balon v srázy ledných skal.
Zřítíl se s člunu vzduchoplavec
a údy své si roztřískal.

Plynuly tichem těžké chvíle.
Konečně probudil se z mdlob
a viděl širé pláně bílé,
své lože smrtelné a hrob.

Zachvěl se mrazem. Mdlou mu hlavou
fantomy táhly v směsici.
Zřel domov, slunce kouli žhavou
a útulnou svou světnici.

Spatřil svou plavovlasou lásku. –
Kdo ji to parkem provádí?
Své dítě poznal podle hlásku. –
Zemru-li, kdo je pohladí?!

V zoufalství marném zalkal. Běda
mu, kdo svou hroudu opouští!
Výsměšně: lidstvo, pokrok, věda
znělo to ledných do pouští.

NEDĚLE

Slunce umírá s večerem.
Ve prachu zvířeném davy
vesele proudí Praterem.
Lid jednou v týdnu se baví.

Čas nudný v hospodě zabíjím.
Co venku je rušno a živo,
zdlouhavým douškem dopíjím
z prasklé sklenice pivo.

Tobě, má milá, na zdraví!
– Víš, za dar tvého těla,
když jsi se v extázi pohlaví
úděsem přijetí chvěla.

Na zdraví tobě a na zdraví všem,
kdož tebe užili, drahá,
a všem, které ještě vášnivým rtem
ve křeči zulíbáš nahá!

Kol oken hrne se v soumraku
dav příručích, prostitutek,
žen s dětmi, služek a vojáků.
Mně zpívá nad hlavou smutek:

že pijáku dotěrná reflexe
požitek z opilství kazí,

že marně vzněcuje člověk se,
když v duši skepse ho mrazí.

BEZCESTÍ

Má nečinnost se mně již k smrti hnusí
a k práci své jsem vždy byl bez lásky.
Ó moci rázem roztrhati v kusy
své cíle, poměry a závazky!

Však nově začít –je to bezvýsledné,
když zklamání mé všechno proklíná,
a ruka moje, sotva že se zvedne,
již znavená mi padá do klína.

A to vím jistě: Kdybych dnes byl ženou
tak slinám světa nastavil bych límec
a s drzým smíchem, sukní vyzdviženou
své tělo šel bych prodat do ulic.

PO NÁS AT PŘIJDE POTOPA!

Vy dobří hoši, co jste vyšli bořit
se vzdorem v srdcích, s pěstí sevřenou,
co lidstvu nové ráje chcete stvořit,
vám zpívám píseň na rozloučenou.

Můj vzdor se zchladil volnou sprchou času,
rez s pochvou srostil meče rukojeť.
Brutální, zpěvnou, lehkovážnou chasu
v mém srdci jsem si zamiloval teď.

Mí přátelé se v sympoziích baví,
by zase zítra klesli do bídy.
Na večer z loží zvedající hlavy
se v duchu těší: Diem perdidi.

Se zbožnou úctou nelíbají holku,
je nevábí zjev plodných samiček.
V kavárnách nočních u politých stolků
jsou rytíři pochybných dámiček.

Mám za přátele marnotratné muže.
Z nás každý rád svou hřivnu zakopá.
My do svých vlasů вплétáme si růže,
a po nás – –! což – ať přijde potopa!

TO JE TEĎ CELÁ MOUDROST MOJE

To je teď celá moudrost moje:

Milovat hlučnou vřavu boje,

za nocí vnikat do snů žen

a trochu býti zadlužen,

pískat si, jak mu zobák narost,

vínem si plašit z čela starost,

svůj život rychle utratit,

nic nezískat, nic neztratit.

NA SOFA ZELENÉM

Na sofa zeleném v zšeřelém kabinetu,
kde slunce žhavý žár spád rulet zaclání,
líbal jsem její tvář a tenké pruhy retů
a spánky průsvitné jsem tiskl do dlaní.

Na hlavě mojí se jí prsty třásly jemně
ve svitech zjemnělých na sofa zeleném
O dálky průhledné! O něžný smutku ve mně!
O zlaté paprsky na moři ztišeném!

JAKO TY POLNÍ ROSTLINY

Nekrotím sfingu teoriemi
ješitné büchnerské doktríny.
Zřím bezstarostně na nebe a zemi
jako ty polní rostliny.

Slunce se vlastním žárem svým spálí
a klasy zemrou, abych já žil.
Jsou dálky, obzory, tesknící žaly,
abych se rytmem roztoužil.

Oběti mé se nekouří k bohu.
Dech smrti duši mou nezjitří.
Žitím se protloukám, jak nejlíp mohu,
bez velkých nadějí do zítří.

NOC BYLA TOUHOU PŘESYCENÁ

Já nehledal jsem vilnou Frynu
pro flirt a k ukrácení dne.
Utišení jsem na tvém klínu
pro srdce žádal neklidné.

Noc byla touhou přesycená
a vábila a lákala.
V tvé jizbě lampa rozsvícená,
vím, že můj příchod čekala.

A lože ztřísnilo se krví. –
A já se zachvěl vědomím,
že srdce tvé jsem vznítil prvý
a že je prvý rozlomím.

DEMASKOVANÁ LÁSKA

Dobře jsem jed a dobře jsem pil
na večer ve Pšorrbroji
a v noci jsem se nasytil
smyslnou láskou tvojí.

Tvá malá ramena líbal jsem
něžně znova a znova.
V přívalu vděčnosti říkal jsem
sladká a dětinská slova.

Nevím, ženo, jak v tobě d'as
vzbudil šlapanou pýchu,
že ironizovat začalas
vážnost našeho hříchu
a sliby, které se neplní,
vášeň, co do rána zchladne,
něhu, jež nitro nezvlní,
a niž se zastydím za dne.

zamrazilo mne. Pravdy slov tvých
vědom byl jsem si zcela.
Drzé své ruce jsem zahanben zdvih
tvého dívčího těla.

PERSPEKTIVA

Má milá rozmilá, neplakej!
život už není jinakej.

Dnes bud'me ještě veseli
na naší bílé posteli!

Zejtra, co zejtra? Kdožpak ví.
Zejtra si lehneme do rakví.

ZÁCHVAT NERVÓZNÍ

Navečer včera tvá tři políbení
přivedla všecku krev mou do varu.
Snažím se darmo nalézt zapomnění
pohledem dlouhým na dno poháru.

Že ani jednu noc nebudeš mojí,
zoufalým výkřikem mou hlavou zní.
(Tvá dušička se konsekvencí bojí!!)
Mým tělem třese záchvat nervózní.

V mé krvi žádost tvého těla zpívá.
Svou skoupou něhou nezraňuj mi hrud'!
Zatáhni dráčky, ty má kočko divá,
a mojí lásce milostivá buď!

PRO KLID SVÉ DUŠE

Králové staří truchlí na svém trůně
a bázeň jímá šlechtu bezduchou,
sny básníků, jichž duše smutkem stůně,
se choře barví tesknou předtuchou.

Rouhači skleslí staví bohu chrámy,
burzovní židi činí pokání,
hnilobný zápach prostopášné dámy
k potlačování vášně dohání.

Pro klid své duše nejtěžší si víno
a nejvřelejší ženu vyberu. –
Vybízím vás, má drahá, vilná Fryno,
k jednomu tanci v tlamě kráteru. –

PÍSEŇ

Vím, skepse má je příliš tvrdá,
a mysl má je příliš hrdá
a výsměch zlý a rouhavý
extáze moje otráví.

Rád v noci bdím a ve dne dřímám
a paradoxní názory mám.
Své lásky k zášti přinutím
a přátele si znechutím.

Je pro mne málo směrodatný
soud bližních dobrý jako špatný.
Včas pole svá si pokosím.
A o pohřeb se neprosím.

SMUTEČNÍ

Zbyla mně veteš vzpomínek,
Zástavní list z mých hodinek
a zablácná promenáda
z dob, kdys mne ještě měla ráda.

V městě teď bouří karneval,
a já bych slzy proléval.
K úpadku spěje moje firma.
Pánbu mne pere všema čtyrma.

VZPOMÍNKA

Táhlo už k ránu. U stolů
Ospalí sklepníci snili.
My ještě vesele pospolu
Bílé víno jsme pili.

Víno vzbouzelo ohněm svým
smyslnost naší krve.
Druhům jsem vyprávěl opilým
o svojí lásce prvé.

Doma, v hnízdě, kde přišel jsem v svět,
švadlena ráda mě měla.
Mně bylo tehdy šestnáct let,
í třicet nebylo zcela.

U kříže v polích jsem scházel se s ní.
Cesta byla tam pustá.
Líbal jsem s prudkostí nervózní
její červená ústa.

V šeru jsme k lesu šli. Něžní a mdlí
láskou svou byli jsme sami. –
vojáci taky tam chodili
se svými milenkami.

RUSÁ LÁSKA

Má tlustá blondýnko! Má Ofélie,
hladové vášně unavená bojem!
Že Hamlet tvůj den ze dne chladnější je,
tvé srdce pláče teskným nepokojem.

Nahrben Hamlet v lenošce sedí,
své žluté vlasy rukou hladí líně.
Na rudé růže klidným zrakem hledí,
na rudé růže schnoucí na tvém klíně.

Vše marno, Ofélie! Nerozpěje
se Hamlet sladkostí tvých bílých údů.
Zemdením tělo tvé se nezachvěje
po divém tanci rozzuřených pudů.

Však do kláštera nejdi prese všecko!
Za noci duše k smrti truchlivá je,
a Hamlet usne jak při krbu děcko
tvé teplé tělo bílé objímaje.

CHIMÉRA

Vím, že jednou ke mně vkročí
cosi tiše za šera.
Vítězně se zadívá v mé oči
chiméra.

Vytuším jí po bok šedna,
že se snášet začíná
z beder otců snaha bezvýsledná
na syna.

A PŘECE ZDRÁHÁM SE

Skleněná lahvička, a lebka na vinětě
v mou duši vbodává svůj pohled příšerný.
Den ze dne s myšlenkou o onom lepším světě
já neznaboh se stávám více důvěrný.

Chlebiček vezdejší a rozmnožení rodu
rád lidu zůstavím s instinkty zdravými,
a velké žádosti mé, jak sníh v kalnou vodu,
jak jen se dotknu jich, se mění v dlani mi.

A přece zdráhám se, já piják notorický,
svým hrdlem proliti svůj doušek poslední.
Sny směšných zázraků mne uchlácholí vždycky,
a stesk můj udusí noc jedna výstřední.

MILUJU SEVERNÍ NEBE

Miluju severní nebe
bílé a bez citu,
kterým se marně prodírá slunce
chladné a bez svitu.

Miluju severní pláň
se smutkem zavátých cest.
Miluju večerní mlhy
severních velkoměst.

Miluju severní muže
těl těžkopádných a mdlých
s bezradnou, truchlivou touhou
v srdcích tesklivých.

Miluju severní ženy
bázlivě stulené v tmách,
které prožívají své lásky
v snech a vzpomínkách.

SENTIMENTÁLNÍ ŽÁDOSTI

Má touha rameno hubené
v pláči vášnivém zvedá.
Teplo zhaslého plamene
v studeném popeli hledá.

Sentimentální žádosti
v duši mé křídloma tlukou.
Má touha pláče a tělu se mstí
třeštivou, horečnou mukou.

štíří dneska zase nemocný.
krev v spáncích bije mi prudce.
ošklivě sahají v moje sny
Ivě bílé, panenské ruce.

STÍSNĚNOST

V mé hlavě ještě chaos bezradný je,
noc celou prohýřil jsem do jitra)
i již zas tíseň bezdůvodná bije
úderý těžkými mně do nitra.

Načas jsem vínem utopil ji včera
a zpěvem srdce ohlušujícím,
a hudbou hřmící do smutného šera,
a zrakem holky drze vábícím.

A za svítání městem vrávorat jsem
s tupými smysly, mdlý a vysílen.
A tíseň spala. Oči upíral jsem
lhostejně v mroucí plamen svítilen.

BLASFÉMIE

Dlouho to trvalo, než pravdy věčné
v prázdnotě sobecké jsem uviděl.
Za tvůrce a za nahé tvorstvo vděčné,
za sebe sama jsem se zastyděl.

Jsem Adam, jak nás mnoho toho druhu,
jenž přejedl se plody poznání,
a koneckonců jde mně přec jen k duhu
hněv boží a mé z ráje vyhnání.

Bych v lítosti si chléb svůj vydělával,
k tomu mne pánbůh nemoh přinutit.
Jak divadelních dojmů pestrý nával
působí denní život na můj cit.

ELEGIE

Vše zklamalo mne. Srdce žen mně milých,
vím to dnes, nikdy zprudka nevzňal cit.
A přátelé mí v nestřežených chvílích
svou surovost mně dali pocítit.

Jen, Marie, ty ještě drahá jsi mi.
A já tvou duši přišel otrávit,
bych nudné hejsky řečmi cynickými
plných sklenic mohl pobavit.

Má dnešní láska jiné vzezření má.
V mé pusté jizbě zima vane tmou.
Mně je tak smutno. Upracovanýma
rukama stiskni horkou hlavu mou!

NA DÁLNÉM JIHU SNAD

Reflexy severu jsem vsál pletí pobledlou,
znavený rytmus líně mou krví bije mdlou.
Mně vášeň žádná duší vítězně nehřměla,
jen žhavé barvy snů mých bolestně setřela.

Truchlivá moje láska v své něze dojemné
mé tělo vysiluje a enervuje mne,
tesknoty sirný plamen horečně roznítí,
však mojí touze nikdy, té nedá zemřítí.

Nemožno, aby vzňaly mé srdce do žhavá
ty loutky, které matka s přívažkem prodává,
a ženy, pro kus chleba co tělo ztřísnily,
a ty, jichž smysly bída a práce ztupily.

Kdes v zemích bez kultury, na dálném jihu
je bytost, již bych mohl vášnivě milovat,
jež moji touhu mohla by zdusit zúplna,
brutální, silná, divá, jak zvíře smyslná.

NÁHLE SE ZACHVĚJE MÁ DUŠE

Pro fixní ideje
mám dithyramby na rtu,
své všechny naděje
na jednu sázím kartu.

Pro fixní ideje
se biju v ohni prudkém. –
Až náhle zachvěje
se duše trapným smutkem.

Se srdcem vyprahlým
a pustým vystřízlivím
a mrtvým vznětům svým
se ironicky divím.

EPILOG

Ne, tohle není život, o němž pěly
ideje v představ žhavé orgii.
Čekal jsem vášně, jež by sopkou vřely,
vysílení, která zabíjí.

Mdlobu a hnus mně láska vstříkla do žil,
lítost, již marně ironizuju.
Svatebních nocí, jež jsem kdysi prožil
svých předrážděných snech, teď lituju.

Se srdcí závoj nekles pod mou rukou,
en sarkasmy se v slovech zablýskly.
Duše jak psi, jež pro zábavu tlukou,
před cynismem se do tmy přitiskly.

Namísto vzdoru ohněm planoucího
i zvonů v bázni hřmících na poplach
viděl jsem skleslost davu stupidního,
žvýkajícího novinářský tlach.

Z divadel dvorních nuda vyhnala mne,
z promenád žebrající mrzáci.
Z chansonet laxních bída řvala na mne
a z grimas duše, která krvácí.

Doufal jsem v lásku, jež by sopkou vřela,
a v něžnou přízeň duší citlivých,

čekal jsem vzpurná, vzdorovitá čela
a bujných retů rozpustilý smích.

Naděje lhavé duši otrávil
a zoufalství se vrhlo na sousto.
Jsem z těch, kterým svět podlamuje síly
a již se zříci ho přec nejsou s to.

Mé srdce divě životu se rouhá,
mé srdce divě život miluje.
Přes mrtvoly snů bolestná má touha
za novou fikcí v běh mne bičuje.

František Gellner
Po nás ať přijde potopa!

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 07. 04. 2011



Městská knihovna v Praze

Radosti života

František Gellner



Praha

2016

e-kniha

Radosti života

František Gellner

Znění tohoto textu vychází z díla Radosti života tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Československý spisovatel v roce 1980 (GELLNER, František. *Verše*. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1980. 212 s.).

Část textu byla získána v elektronické podobě z otevřeného projektu [Wikizdroje](#).

§

Text díla (František Gellner: Radosti života), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e-knihy:

GELLNER, František. *Radosti života* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2016 [aktuální datum citace e-knihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. ISBN 978-80-7532-351-4 (pdf). Dostupné z: http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/28/66/35/radosti_zivota.pdf.



Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a tiráž), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 28. 10. 2016.

Obsah

I.....	6
II	7
III.....	9
IV.....	10
V	11
VI.....	12
VII.....	13
VIII	15
IX.....	16
X	18
XI.....	19
XII.....	20
XIII	21
XIV	22
XV.....	23
XVI	24
XVII.....	25
XVIII.....	26
XIX	27
XX.....	29
XXI	30
XXII	31
XXIII.....	32
XXIV.....	33
XXV	34
XXVI.....	36
XXVII	38
XXVIII.....	39
XXIX.....	41
XXX	43
XXXI.....	44
XXXII	45
XXXIII.....	46
XXXIV.....	47
XXXV	48

I

A nastává mi, tuším, vážná jízda.
Před sebou samým v dálku utíkám.
Mé srdce, to si bezstarostně hvízdá
a rozum ptá se nudně kudy kam.

Bud' s bohem, podunajská metropole,
ulice křivé, jež jste patřily
na mne, jak ztrácím klobouky a hole
za tmy se domů klátě opilý.

Na Prater jistě stěží zapomenu,
kde hýřival jsem často za noci.
Za večeri tam koupí člověk ženu
s nádavkem venerických nemocí.

Hotely vždycky budou žít v mé touze
s portýry zdvořilými u vrátek,
s pokoji pro dva s jedním ložem pouze
a s legiony drobných zvířátek.

Na policii budu myslet v světě,
jíž osoba má spáti nedala,
která v mém opuštěném kabinetě
spisy a třaskaviny hledala.

A s šantány se těžce loučit budu,
v nichž večer chudý sbor své písni pěł,
i s kavárnami. Mám tak rád jich nudu.
Dvě mladá léta jsem v nich prodřepěl.

II

Napsala mi psaní
srdce mého paní,
že mne bude milovati
do skonání.

Duše moje klidná
se zas rozrušila.
Proč mi děláš těžké srdce,
moje milá?!

Jako kočka s myší
se mnou jsi si hrála,
o lásce a zášti stejně
jsi mi lhala.

Chtěl jsem tvoje srdce,
podalas mi kámen.
Zvolna dohořel mi v duši
bílý plamen.

Hlava má je chorá,
a tak teskno je mně.
Pohádky mi vyprávět chce
černá země.

Za bezesných nocí
v lampy pološeře
šilenství mi dutě buší
na mé dvěře.

Má tvé rudé retы
rozevřené v smíchu,
na panenském čele pečet'
krutých hříchů.

Má tvé modré oči
dětinské a lhavé
a tvé zlatě prozářené
vlasy plavé.

Má tvé bílé tělo
s všemi dary blaha.
Nelítostně na mé dveře
biješ nahá.

Hlava má je chorá,
a tak teskno je mně.
Pohádky mi vyprávět chce
černá země.

III

Pod Svatou Horou v Příbrami
naja! jsem za sedm zlatých
pokoj s třiceti soškami,
kříži a obrazy svatých.

Zima je věru trapná dost
každému božímu tvorů.
V létě táhnou mně pro radost
poutníci na Svatou Horu.

Přišlo procesí z Bavor. V něm
(pět neděl je tomu nyní)
holku jsem viděl — — oči jsem
nechat moh na Němkyni.

Zbožně jsem na ni zřel, bezmála
jak středověký šlechtic.
Ona se na mne usmála
srdce mé zlomiti nechtíc. — —

Zábavě naší nescházel
sentimentální nádech.
Večer jsem k městu ji provázel.
V noci jsem líbal ji v sadech.

IV

Bláznění vjelo do párů
a v hudby potrhlo notu.
Sál byl pln kouře a výparů
piva a lidského potu.

V kole jsem pobyl jen krátký čas.
K tanci mi scházejí vlohy.
Hrubci mi šlapali — sper je d'as! —
na reumatické nohy.

Svou holku vzal jsem za ruku,
vyved' ji z divého ruchu.
Šli jsme se nalokat v noční tmě
trocha čerstvého vzduchu.

A když jsme z hospody vyšli ven,
k sobě jsem přitisk ji prudce.
Dech ve vášnivý přecházel sten,
chvět se nám počaly ruce.

Vysokou zdí byl obehnán dům. —
Premilosrdný bože,
jakés to stvořil milencům
tvrdé svatební lože!

V

Ožeň se, bratře, ožeň se, bratře!
Ostatně je mi to jedno, s kým.
Ožeň se, bratře, ožeň se, bratře!
(Chci se zas opít šampaňským.)

Skromní lidé mívají štěstí.
Nečiníš velkých nároků.
Někdo ti pomůže nudu tvou nésti,
někdo ti hnít bude po boku.

Snadno lze riskovat radosti chudé.
Duše je po nich vyprahlá.
Když nejhůř bude, sklenka ti zbude,
srdce se utiší znenáhla.

Ožeň se, bratře, ožeň se, bratře!
Ostatně je mi to jedno, s kým.
Chci se zas opít! chci se zas opít!
chci se zas opít šampaňským!!!

VI

A nový den se hlásil kuropěním.
Na nebi ztrácel se srp měsíce.
Znavena neustálým nočním bděním
zhasiti lampu chtěla sklepnice.

A krčma byla pustá již a prázdná.
Jen v koutě se kdos neměl ke spaní.
V svých očích nejistý měl pohled blázna
a hlavu těžkou klopil do dlaní.

Ten dal si znova nalít ještě jednu.
„Počkej zde, děvče, až se napiju.
Rozum jsem ubil, však se brzy zvednu,
jen ještě co své srdce ubiju.“

VII

Já jsem k tobě nepřišel
v roztoužení tklivém.
Ruce jsem si zahrát chtěl,
mrtvé ruce zahrát chtěl
na tvém srdci živém.

V scénérii mladých let
hlavu skláním v žalu.
Poslední jsem probil vznět,
plachý, něžný srdce vznět,
ve špíně a kalu.

V bahně skončí moje dny
pro dar zapomnění.
Mosty jsou již spáleny,
mosty za mnou spáleny,
návratu již není.

Nebyl bych tak nesmělý
v posledním svém běhu,
kdyby ke mně nezněly,
hlasy měkké nezněly
z protějšího břehu.

Zkusil jsem dost bolesti,
snesu ještě více.
V pračkách měl jsem neštěstí
a u holek neštěstí
s dohrou na klinice.

Tyhle žaly — vzal je d'as!
Já se jenom střežu,
abych neuslyšel hlas,
něžných retů měkký hlas
z protějšího břehu.

Proto jsem ti políbit
nechtěl úběl čela,
proto zapřel jsem svůj cit,
bázlivě svůj zapřel cit. — —
Krev má vzdorně vřela.

Vřela a vře dneska zas
pro tvých očí něhu.
Opět mučí mne ten hlas,
něžných retů měkký hlas
z protějšího břehu.

A já k tobě nepřišel
v roztoužení tklivém.
Ruce jsem si zahřát chtěl,
mrtvé ruce zahřát chtěl
na tvém srdci živém.

VIII

A přijde den, a růže vonět budou
těžce a omamně.

Nad duší pustou, vyprahlou a chudou
zapláče touha mně.

A přijde den, a luh se zazelená,
zpěv zazní do ticha.

A země jako roztoužená žena
smyslně zavzdychá.

A přijde den, a žár se mladým lidem
rozlije po lících.

A panny touhou rozrušeným klidem
zapláčou v ložnicích.

A přijde den, a růže zavonějí...

— — Pověz mi, srdce mé,
v kterou poušť světa se svou beznadějí
se smutni skryjeme?

IX

Na dnešek měl jsem pěkný sen
o tobě, moje milá.
Zdálo se mi, však zdálo jen,
že jsi mou ženou byla.

Tvrdý chléb chudoby rádi jsme
v lásce lámali spolu. —
Byl večer. Seděli za tmy jsme
u neprostřeného stolu.

Touha má kvěsti počala.
Líbal jsem tvoje ruce.
Hlubokým dechem se zdvihala
hrud' tvoje dětská prudce. — — —

V tom jsem se vzbudil. Na zemi
zavládlo přítmní ranní.
Skutečnost sevřela srdce mi
ledově studenou dlaní.

Zase mně nemožnou zdála se
jistota krutého děje,
že sladká tíž tvého těla se
v náručí jiného chvěje,

že se tvá bytost zářivá
dechem jiného chvěje,
že mi než lítost nezbývá,
hořkost a beznaděje. —

Vstal jsem a pokojem kráčel jsem
dlouhými, prudkými kroky.
Budoucí život svůj viděl jsem,
dny marné a marné roky.

U okna stanul jsem. V svítání
spaly neznámé dálky.

Tam život je, bouří povstání
a zuří vražedné války.

Nutno je v životě účast mít,
k některé přidat se straně
a svoje srdce nastavit
dobře mířené ráně.

X

Bud' matka boží pomocná
ti v stavu přetěžkém.
Má milá, jsi prý nemocná.
Prý chodíš s útěžkem,
 chacha!
prý chodíš s útěžkem.

V srdci ti píseň dozněla
tulácké svobody.
Vyhledala sis manžela
pro svoje porody,
 chacha!
pro svoje porody.

Lásce, co v srdci kvetla kdys,
ať lehká zem je jí!
Kdybys mou byla, jistě bys
nebyla v naději,
 chacha!
nebyla v naději.

Jsem na škodu jen bližním svým,
vlasti a národu.
Spaluju dechem mrazivým
veškerou úrodu,
 chacha!
veškerou úrodu.

Můj zrak se vášní zakalil,
z mých retů dýchal blín.
Bud' ráda, že jsem nespálil
tvůj požehnaný klín,
 chacha!
tvůj požehnaný klín.

XI

Konečně zármutek všechen
jak voda uplyne.
Věru, nějak se žije,
nějak se zahyne.

Hledím v ten krátký život:
žalu i radosti dost.
Pak smrt se očekává
jako příjemný host.

Za svou vášnivou touhou
nekráčím kupředu.
Život mne neopíjí
kouzlem svých pohledů.

Ani ty černé oči
mne teď už netrýzní.
Jenom bolestná píseň
ještě mi v duši zní.

XII

Rum smutně pil pan řiditel,
já srkal černou kávu.
On dřevěný již jazyk měl,
a já měl těžkou hlavu.

Čas utíkal a utíkal,
a v rozespalé ticho
pan řiditel si naříkal,
že se mu ztrácí břicho.

A stěžoval si v slovech zlých
na nevděk obecenstva,
na tvrdá srdce hostinských,
na hlad a žízeň členstva.

„Nejlépe praštit uměním
a jíti oběsit se!“
Hleděla s porozuměním
naň první milovnice.

Ta pohled měla truchlivý,
do dálek roztoužený,
obličej dětský, bázlivý,
a sladké tělo ženy.

Když odešla, já za ní šel
ve sněhu po šlépěji.
Pojednou jsem se rozsmutněl
pro mladou krásu její.

XIII

Vzdušné mé vidiny, nádherná těla,
zuřivým kvapíkem zardělá čela,
vzdušné mé vidiny, nádherná těla,
která z vás touhu mou ubít by chtěla?

V krvi mé vyšlehl smyslný plamen
dotykem nádherných, smyslných ramen,
v krvi mé vyšlehl smyslný plamen,
vlastní svou krví já zpit jsem a zmámen.

Vzdušné mé vidiny, nádherná těla,
zuřivým kvapíkem zardělá čela,
která z vás touhu mou ubít by chtěla?

Sítě své prostírám vášní se třesa.
Jedna mi po druhé v náručí plesá.
Má hlava znavena klesá...

XIV

Drobky pod stůl hází nám osud,
ostatní vše je nicota.
Alkohol ještě je! Holky jsou posud!
Jsou ještě radosti života!

Žena jak žena. V života vraku
konečně jedno vše bude ti.
Jedna ubíjí něhou svých zraků,
druhá jedem svých objetí.

Šetřiti léty, jež nemají ceny,
v tom velká moudrost nevězí.
Dobré je opium, alkohol, ženy,
schází-li schopnost k askezi.

Askety vycházeti vidím
z téhož jak já na svět názoru,
stejně jak oni nenávidím
rozumy dobráckých pastorů.

Jsem smutný mládenec, rouhavý cynik,
v rozpuku mládí zhořkl mi svět,
v ovzduší krčem a zápachu klinik
vypučel písňe mé jedový květ.

Děkuju bohu a děkuju čertu
za plaché chvíle prchavý dar.
Života číši jsem naklonil ke rtu,
piju z ní smutek a bolest a zmar.

XV

Závratná, tajemná věčnost je,
čas je jen ješitná fikce,
závratná nekonečnost je,
vesmír je nevhodná díkce.

Na světů neznámých rozhraní
před nedostupným prahem
k tisíci životům poutání
jsme temným, tajemným vztahem.

I kdo má moudrosti nejvíce,
málo jen chápe a myslí.
Kolem nás světů je tisíce,
pro které schází nám smysly.

Hledím v bezedných propastí sráz.
Hlavu mou jímá závrť.
Matičky země slyším hlas:
„Navrať se, synu můj, navrať!

Dám tobě pití i jídla dost
a na prachovém lůžku
přichystám tobě pro radost
hezoučkou, miloučkou družku.

A v poslední tvé hodině
náruč svou rozervu tobě.
Pozvu své červíčky k hostině
v černém, studeném hrobě.“

XVI

Rád věděl bych, proč právě nyní vzkvétá
v mé duši smutek s chladným podzimem.
Nevím přec, proč bych litovat měl léta,
jež nezažehlo ohně v srdci mém.

Večerní mlha lehla na dláždění.
A připadá mi všecko jako sen,
ty hlasy, jejichž zvuk mi známý není,
ty cizí tváře v záři svítlen.

A cítím, kterak zvolna v duši moji
nového cosi teskně vstoupilo
jak vzpomínka, jež přesnosti se bojí,
vzpomínka na něco, co nebylo:

Na něžná slova, kterých neslyšel jsem,
na teplo krbu, jež mne nehřálo,
na všechno, o čem snad kdys přemýšlel jsem,
co se však nikdy skutkem nestalo.

Na souzvuk srdcí, jenž mne nedojímal,
na věrných rukou vřelé soužití,
na duše klid, který mne neobjímal
a po kterém jsem přestal toužiti.

Na krásu jara, kterou nepoznal jsem,
na jeho snů a touhy sladký hlas,
na mladé dívky, kterým nelíbal jsem
v záchvatech něhy dlouhý, měkký vlas.

XVII

Což, páni spisovatelé,
vašeho nejsem druhu.
Proto jsem stál tak nesměle
ve vašem ctěném kruhu.

Vy jste — jak řek bych — takoví —
no — — — uhlazení páni.
Já rostl bez vší výchovy
v pračkách a snižování.

Do intimity vašich sfér
nevníkal pokřik lůzy.
Já bouřlivý byl debatér
anarchistických schůzí.

Do vašich snů se dívaly
horoucně krásné dámy.
A já jsem student zhýralý
a ztrhaly mě flámy.

Ne, nikdy jsem se nedostal
v společnost slušnou dámskou. —
Snad že jsem o to málo stál. —
Má láska byla krámskou.

Má řeč je hrubá jak můj smích
a jako moji známí.
A alkohol (to myslel bych!)
jemnosti nepřidá mi.

Vím, z francouzských co románů
lze vyčíst elegance.
Však čert ví, kdy se dostanu
francouzské ku čítance.

XVIII

Už se mi k smrti protiví
ve svých citech se nimrat.
Už se mi k smrti protiví
bolestí svou se šimrat.

Nejlépe bylo by přetřhnout
všechna pouta a svazky,
minulost svoji zavrhnout,
zřící se poslední lásky,
cynickým smíchem zabušit
v marnou ješitnost svoji,
stesek svého srdce přehlušit
bouřemi, bídou a boji.

Nejlépe bylo by vzdálit se
a nikdy se nenavrátit,
svým bližním a nejbližším ztratit se,
a sám sobě se ztratit.

XIX

Od rána dřepěl jsem vesele
v hospodě při plné sklence.
Se mnou seděli přátelé,
ztracené existence.

Kouřil jsem tabák laciný,
z úst kouř jsem vypouštěl líně,
přitom jsem četl noviny,
zprávy ze soudní síně.

Čet jsem o podvodu, o křivdě
beze vší morální vzpruhy.
„Nač, bratří, žítí o bídě,
když ještě rostou nám dluhy?!“

O zběhlém studentu stíhaném
četl jsem historku pěknou.
„Bratří, kdoví kam se dostanem,
až se nás rodiče zřeknou!“

Četl jsem neslané nemastné,
pozorně přečetl jsem všechno
o mladé matce nešťastné,
která své zabila děcko.

„Ten svět je samé vězení
a samá loupež a vražda,
a v tisícere trápení
zvrhne se radost každá.

Včera s holkou šel za tmy jsem.
Na moje rámě se věsíc
v rybník se dívala s úděsem.
Teskně v něm zhlížel se měsíc.

Já byl jsem touhou a nocí zpit.
Jí rty se zachvěly zrádně:
Co by se dalo bídy skrýt
v tom tichém rybníku na dně!...”

XX

Konečně je to možná věc,
že ještě něčím budu.

Do Afriky se vypravím
dobývat zlatou rudu.

A nebude-li ze mne nic,
co tulák bez profese
budu se s šelmami o závod
prohánět po pralese.

Za ženu vezmu si gorilu.
Myslím, že shodneme se.
Má srdce divoké jako já
a též je bez konfese.

XXI

Nečekám nic od reforem,
nových zásad, nových norem,
miluju jen kladivo,
které bije na zdivo,
na zvětralé zdivo.

Svět, jak byl, vždy bude stejný,
život stejně beznadějný,
lze jen tíží kladiva
udeřiti do zdiva,
do starého zdiva.

Nad mou hlavou rudý prapor
hlásá pouze zmar a zápor,
hlásá ránu kladiva,
která padne do zdiva,
do starého zdiva.

XXII

Sobota, myslím, byla snad.
Židovský pán bůh měl svátek,
a Židi mu šli děkovat
za všechen vezdejší statek,

za prosperování obchodů
galanterních a střížních,
za těhotných žen úrodu
a za hloupost svých bližních,

za jmění Rothschildů veškerých,
(bože, kde krást a nebrat?!),
za zdraví souvěrců, u kterých
musí králové žebrať,

za slávu továrních komínů,
za marnou závist chátřů,
za chladnokrevnost vojínů,
kteří střílí své bratry,

za všechny dary přírody,
za vhodná krupobití
a za hesla pokroku, svobody,
jichž možno zneužítí.

XXIII

A těla žen jsou rozkošná a sladká,
když mládí bouří v krvi bezcitné,
a cesta k nim je snadná tak a hladká. —
— A náhle srdce ze sna procitne.

— — Vzduch vlažný je a venku již se stmělo.
Mé mládí se mnou prudce hovoří.
Toužebným vzruchem chvěje se mé tělo. —
Ale mé srdce, ne, to nehoří.

Milenci spolu alejí jdou temnou.
Omamnou vůni vydechuje sad.
Snad našel bych tu, která šla by se mnou. —
Ne, neumím už ani lásku lhát.

Lži moje mrrou, než byly vysloveny.
Pohledy lhavé duši pokoří. — —
Mně stýská se po teplých loktech ženy. —
Ale mé srdce, ne, to nehoří.

XXIV

Jednu věrnou duši potkal jsem v svém žití,
nedoved jsem její lásku oceniti.

Co mi dával život, vše mi bylo málo.

Moje věrná duše, co se s tebou stalo?

Rukama jsi nad svou hlavou zalomila,
hořce zaplakala a mne odsoudila,
želela jsi dne, kdy ohledla ses po mně
na prohnílych schodech v starém tichém domě.

Na Dunaji vlny mají sílu dravou,
nad hlubokou tůň mrtvá těla plavou.

Srdce mé se chvěje, jako by se bálo.

Moje věrná duše, co se s tebou stalo?

XXV

Když skutečnost mou nezlomila bytost,
reminiscence, ta ji nezlomí.
Cyniku sešlý, zaboř se v svou lítost
a provětrej své špatné svědomí!

Den za dnem v stejné prázdnotě se ztrácí.
I hospody svůj půvab ztrácejí.
Minulé dny jak poděšení ptáci
se do mé duše s šerem vracejí.

Vídeňské noci, jak vás miloval jsem,
opilst vaši, vaši hýřivost!
Své dravé vášně na lup vysílal jsem
všech předsudků a všeho citu prost. —

Za tmavé noci šel jsem po nábřeží
v zákoutí velkoměstské kloaky,
holku jsem viděl, kterak v bázni běží
obtěžována drze vojáky.

Rozjařen vínem rytířsky hned vzal jsem
bázlivou holku ve svou ochranu.
Spíš zpit než ze soucitu riskoval jsem,
že nějaké to bití dostanu.

A věru, že by mnohá rána byla
mne bezbranného jistě zasáhla,
však za ruku mne vzala holka milá
a rychle z dostřelu mne odtáhla.

Po milých slovech přišel vřelý pohled,
a po pohledech prudkost pocelů,
a konečně jsem přemoh všecken ohled
a zavlékl ji v lože hotelu.

Co holek měl jsem, ani jedna rovna
jí nebyla svých citů prudkostí.
V mém náručí noc proplakala zrovna
radostným smutkem, smutnou radostí.

Pamatuju se, v bouřlivé své touze
když jsem ji z šatů svlékal, chudinku,
že na svém těle měla jednu pouze
— v takové zimě! — jednu sukýnku.

Já při loučení jméno neřek ani,
však řekli jsme si, kde se sejdeme.
Já nepřišel a nevzpomněl si na ni.
Tenkrát ještě spalo srdce mé.

Teď za večerů smutných přicházívá
v mou pustou jizbu v trpké vzpomínce.
Ve sněhu čeká, do dálky se dívá,
prokřehlá zimou v jedné sukýnce.

XXVI

Jako kluk nejraděj ze všeho,
o ruce podepřev hlavu,
sedal jsem u Porše starého
vzadu na tkalcovském stavu.

Páka se hřmotně zvedala
a pro malé člunky v chvatu
hrbatá babka soukala
cívky na kolovratu.

Stroj už starý a špatný byl.
A jak se tak někdy stává,
když se jen trochu pokazil,
dlouho trvala správa.

Té bídné rachoty pokojně
starý Porš nespravoval.
Klel přitom hrozně a o vojně
mnoho mi vypravoval.

Přemáhal poddaných nevěru
v Uhrách a v Itálii.
A potom dostal choleru
a válečnou medalii.

A přišel mír po dobách zlých.
Zdraví se vrátilo. Hlídal
pak těžké zločince v Kartouzích.
I Babinského tam vídal.

Tehdy byl Babinský starý muž,
měl dlouhé vousy bílé,
se šíjí shrbenou chodil už
hlavu svou kupředu chýle.

Odsouzen byl po svém zatčení
k smrti. Však milost mu dána.
Byl v doživotním vězení
z milosti císaře pána.

Babinský nebyl člověkem zlým.
Boháčům peníze brával
a chudým lidem a nešťastným
štědře všechno zas dával.

Na pány zlost měl. — Jaký div?!
Řezal jim nosy a uši. —
Aby byl pánbůh milostiv
jeho nešťastné duši!

XXVII

Vlak do nádraží zvolna vjel
a vyzývavě hvízdá.
Jak rád bych si teď vyletěl
ze svého nudného hnízda!

Daleko za horami až
leží matička Praha.
Zdali tam na mne vzpomínáš,
ty moje duše drahá?

Vnad svůdných mnoho Praha má.
Tam po chodníku jdou bílém
dragouni s křivýma nohama,
s kníry jak císař Vilém.

Medici jsou tam a juristé
a mladí, pěkní kněží.
Ti mnoho v knihách zajisté,
víc ještě u holek leží. — —

V lásce, ach, člověk upadá
z nesnáze do nesnáze.
Mé srdce touhou uvadá,
a ty mi flámuješ v Praze.

XXVIII

Nic vyčítat ti nechci, moje milá,
vždyť konečně jsem zrovna takový
jak spřež ta, jež tvé srdce otrávila,
spřež mužů řádných dobré výchovy.

Mé mládí ještě dnes mne ve snu straší,
ta pustá léta smutná k zoufání!
Snesla se starost těžce k střeše naší,
já poslouchal jsem její skuhrání.

Pln touhy srdce na stožár jsem přibíl.
Však nikdo nešel. Sám jsem smutný žil.
Já v mládí chorobně až citlivý byl,
a kdo šel kolem, ten mne ponížil.

A zlostejněl jsem pokročilým věkem,
poslouchat přestal, kde kdo naříká.
A zesílil jsem hořkým vzdoru mlékem,
svět odsoudil jsem smíchem cynika.

Zoufalých moudrost světa užítí je.
Chtěl jsem být bleskem vášní zasažen.
Požiteků ze všech žena největší je.
V sny zahrměla mi nahá krása žen.

Vzpomínám často na ty vzněty klamné,
jež umíraly v prvním světle dne.
Že dobrou vzpomínku by měla na mne,
říc' nemohu z žen ani o jedné.

Mé srdce zchudlo u holek a piva.
Dnes teskně v sluch tvůj moje slovo zní,
nešťastná holko, výčitko má živá,
má bledá láska tuberkulózní.

Můj život bez tebe je k smrti pustý,
a v lásku nevěřím, jež uzdraví.
Však aspoň krev, jež řine se ti ústy,
v přilnutí dlouhém ret můj zastaví.

XXIX

Jsem člověk nemravný a zanedbaný
a lehké holky měl jsem příliš rád.
Však miloval jsem opravdu tři panny,
ach, je mi stydno na to vzpomínat!

Říkali Elis první mojí lásce,
k níž jsem vši silou svého mládí lnul.
Však pohříchu jsem jednou na procházce
ji in flagranti s jiným přistihnul.

A podruhé, to jsem si zamiloval
přítele holku, jenž byl na vojně.
Ctnost její v tančárnách jsem ochraňoval
a choval jsem se velmi důstojně.

Přítel se vrátil domů z vojny zase
a dostal pohříchu z mé ruky ji
ve ctnosti nezměněnou ani v kráse,
neposkvrněnou bílou lilií.

A třetí byla holka osiřelá.
Neštěstí její procítil jsem s ní.
O poslední, co po rodičích měla,
ji okrad poručník a příbuzní.

A jednou zrána bolestí jsem zbledl,
když napsala mi na dopisnici,
že jakýs hejsek z legrace ji svedl
a že je právě v pátém měsíci.

Jsem špatný člověk pokažených mravů,
však třikráte jsem opravdu měl rád.
Je směšno v pláči skloniti svou hlavu
a trapno je se srdci svému smát.

Je vlažný večer k lásce stvořen dneska
a plno žen je v hlučných ulicích,
a mezi nimi stvořeníčka hezká,
smyslné růže kvetou na lících.

XXX

Všichni mi lhali, všichni mi lhali,
blázna si ze mne dělali.
Přede mnou citem se rozplývali,
za zády se mi vysmáli.

Žurnály, básníci, učenci lhali
po léta za nos mě vodíce,
muži mi lhali a ženy mi lhaly.
Ženy ty lhaly mi nejvíce.

Srdce mé stále po lásce prahne,
nikomu však již nevěřím.
Když někdo ke mně ruce své vztáhne,
ustoupím bojácně ke dveřím.

Řek bych, že všechno je ztraceno v žítí,
žítí je však tak záhadné!
Klidný jsem, mohu-li pivo své píti.
Hořící tabák nezchladne.

Touha má bloudí těkavě světem,
a já popíjím v úzkých zdech.
Co je mi po tom, budu-li dětem
cestou k domovu na posměch!

Propil jsem peníze, na dluh pít budu.
Šťasten, kdo propije boty své!
Zřím oknem krčmy ven v rozmoklou půdu.
Podzim ze stromů listí rve.

XXXI

V kavárně u stolku lecco se řekne,
srdce se zachvěje, srdce se lekne.
Trochu se vraždilo, trochu se kradlo,
pereme, pereme špinavé prádlo.

Otec tvůj poslední prodal již krávu,
matku bůh povolal ve svoji slávu.
Trochu se vraždilo, trochu se kradlo,
pereme, pereme špinavé prádlo.

Slova jsou slova a mladost je mladost,
genitálie si přejí svou radost.
Trochu se vraždilo, trochu se kradlo,
pereme, pereme špinavé prádlo.

Ve zraku holek plá nemilá tklivost,
hostinských zmáhá se netrpělivost.
Trochu se vraždilo, trochu se kradlo.
Pereme, pereme špinavé prádlo.

XXXII

Ovál mne vlašný, lidumilný vítr.
Je v světě každý člověk našinec!
Ať od úst k ústům koluje můj litr,
ať svět je jeden velký zvěřinec!

Nenávist je jen minulosti omyl.
Napij se, Turku, žide, křesťane!
Komu zvyk předků pohlavní úd zchromil,
ať se mu horšího cos nestane!

Jen připijte si, milí bratři Němci!
Lidskosti růže kvetou rozvité.
Slovani, pijte! Pijte, cizozemci!
Pofoukejte si hřbety rozbité!

Živte se klidně úrodou své země
a u manželek spěte zvečera!
Když zestonásobní se vaše plémě,
pak obrodí vás hlad a cholera.

XXXIII

Pomalu v revolver se ztrácí víra
a o důvěru přichází též jed.
Sešlostí věkem nejlépe se zmírá,
líp ještě sešlostí svých mladých let.

Neznámá věčnost za člověkem leží
a marná zvědavost je škol a sekt.
Před pohledem ji úzkostlivě střeží
nízký a úzký lidský intelekt.

Věčně jsme byli, věčně taky budem,
z ducha jak hmoty nic se neztratí.
Je to jen marná honba za přeludem
v smrti své vykoupení hledati.

Za námi věčnost, před námi je věčnost,
bezpočtukrát se vrátí tentýž děj.
Komu mám za to projevít svou vděčnost?
Pán bůh má štěstí, nevěřím-li v něj!

XXXIV

Lombroso muž je vzácné učenosti,
a to mu neupírám ani já.
Vskutku jen značné kvantum naivnosti
zachrání před šílenstvím génia.

Anarchisté jsou víceméně blázni
a stížení jsou fixní idejí.
V špinavých krčmách kluci bohaprázdni
záporem státu mysl zpíjejí.

Stát fixní idejí též může býti,
než aspoň národů všech sankci má.
Je v širém světě hlupců jako kvítí,
však málokterý stříhá ušima.

Ať se co dobrého či zlého stalo,
bylo to vždy jen plané bláznění,
co onen projev vyprovokovalo.
Na stavu věci nic to nemění.

Idejí fixní lásek beznadějných
je koneckonců tělo panenské.
Sekundáni se při požitcích stejných
obejdou zcela dobře bez ženské.

Já nechci sahat do svědomí bohu.
Je jich už příliš, kdož se nemodlí.
Na scestí zaved rozum lidskou nohu.
Važte si, lidé, svého pohodlí!

Probádav mnoho, mnoho lečjak znaje,
člověk přec není o nic chytřejší.
Hloupost jak chléb nám k žití potřebná je.
Dej nám, ó bože, chléb náš vezdejší!

XXXV

Noc byla. Usnout nemoh jsem. To z míry
by jistě přivedlo i mudrce. —
Škoda, že v mládí ztratil jsem skvost víry
a nemohu si zaklít od srdce!

Noc byla věčná jako hloupost lidská
a jako život byla zoufalá.
V hlubokém tichu píseň elegická
na struny srdce hořce zahrála.

Peřinu shodil jsem, své šaty zvedal
jsem ze země a byl jsem brzo v nich.
Chvilí jsem v kapsách marně sirky hledal.
Pak zaskřípěl klíč v dveřích domovních.

Manželé řádní u manželek spali,
mír tichých srdcí vanul nad nimi.
V hospodách ještě politizovali
muži se zájmy všeobecnými.

Privřel jsem oči. V dálné výši slyšet
úderý křídel bylo příšerné.
Z moudrých a známých předpokladů vyšed
jsem viděl, jak je všechno titěrné:

boj o život a blaho jednotlivce,
za ideální statky národa
hrdinný čin, psí něžnost k milé dívce,
umění, syfilis a svoboda.

Z bordelu zněly ke mně hlasy ženských
vábících smíchem vlné samečky.
Jak prapor míru z oken kasárenských
komisní bělaly se podvlečky.

Z města jsem vyšel. Šel jsem podle řeky,
a vrby chtějíce mne poděsit
volaly na mne posměšnými skřeky:
Příteli, bratře, pojd' se oběsit!

František Gellner
Radosti života

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 28. 10. 2016

ISBN 978-80-7532-351-4 (pdf)



Městská knihovna v Praze

Nové verše

František Gellner



Praha

2016

e-kniha

Nové verše

František Gellner

Znění tohoto textu vychází z díla *Nové verše* tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Československý spisovatel v roce 1980 (GELLNER, František. *Verše*. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1980. 212 s.).

Část textu byla získána v elektronické podobě z otevřeného projektu [Wikizdroje](#).

§

Text díla (František Gellner: *Nové verše*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Citační záznam této e—knihy:

GELLNER, František. *Nové verše* [online]. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2016 [aktuální datum citace e—knihy – př. cit. rrrr—mm—dd]. ISBN 978-80-7532-355-2 (pdf). Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/04/28/66/38/nove_verse.pdf.



Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a tiráž), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 21. 10. 2016.

Obsah

Můj hrad.....	7
Jarní píseň.....	8
U Labe.....	9
Mravoučná povídka o hodném a zlém hochu.....	10
V Paříži.....	16
Lokálka.....	18
Štědrovečerní.....	19
John Sambo.....	20
Na hradbách.....	21
Elegie.....	22
Švadlenka.....	23
Psaní.....	24
Píseň jarního dne.....	25
Po letech.....	26
Pokoj s nábytkem.....	27
Procházka.....	28
Osobní.....	29
Krajina.....	30
Jarní slavnost.....	31
V ateliéru.....	33
Dobrák.....	34
Věčný plamen.....	35
Nálada tichých večerů.....	36
Touha.....	37
U vína.....	38
Přání.....	39
Dobrodruh.....	40
Pohár k zemi padá.....	42
Rozhovor.....	43
Balada.....	44
Loutky.....	45
Poslední věci.....	48

Nepřítel	49
Babička Málková.....	50
K Alšově šedesátce.....	52
Vavřinec	54
Spletitost věcí.....	59

Můj hrad

Nad srázy ve tmách jsem šlapával chodník
a ještě dnes možná dovedu
ledaco z toho, co kdysi jsem podnik
pro kouzlo ženského pohledu.

Vznětlivý snadno a při všech svých vadách
osobních zájmů svých nemaje
s dobrými druhy v bojovných řadách
zvěst svobody křičel jsem do kraje.

Zdraví a rozum, co byly mi platny?
Chodil jsem s nimi dům od domu,
počtář špatný, syn marnotratný...
Své srdce však nedal jsem nikomu.

Když bázeň zkroušeně pravdy se zřiká
a z pustých polí stesk vane a chlad,
když hloupost špinavou pěnou svou stříká,
mám vždy svůj útulek, pevný svůj hrad.

Jarní píseň

Hleď, slunce světu vyznává svou lásku.
Zem voní úrodou.
Pojď, moje milá, půjdem na procházku
do lesa za vodou.

Mé dítě zlaté, poklade můj sladký,
pojď, potěš srdce mé!
Do trávy zelené jak v náruč matky
si měkce lehneme.

Les mlčenlivý v pološeru dříme,
jen listí ševlí.
Pojď, moje milá, tam si dopovíme,
kterak jsme trpěli.

Prožijme spolu svoje štěstí krátké.
Pojď, nechať spočinu
na srdci tvém! Je malé tak a sladké
a silné k zločinu.

U Labe

Seděl jsem pod stromy s Ernestinou
na břehu Labe v hospodě
a díval jsem se, jak po vodě
do dálky zvolna parníky plynou.

A moje malá přítelkyně
hovořila. A její hlas
se vzduchem vlažným diskrétně třás,
co pod námi vlny se valily líně.

Mluvila o mládí znectěném hříchem,
o šílenství, jež přec k dobru jest
co duší silných krvavý křest,
o sympatiích a o štěstí tichém.

Konečně byl jsem nucen jí říci,
co jsem si nechával kposledu:
„Má drahá, pozítří odjedu.
Pošlu ti z Paříže pohlednici.“

Mravoučná povídka o hodném a zlém hochu

Na gymnáziu spolu žili
dva nerozluční přátelé.
Ze sklenky téže svorně pili
a z téže mísy svorně jedli
a kvartýrská je v tutéž chvíli
honila ráno z postele.

Jeden z nich jmenoval se Venda
a druhý jmenoval se Jenda.

Venda vždy u svých profesorů
veliké oblibě se těšil.
Jenda v svém uličnickém vzdoru
na dobrotu jich často hřešil.

Co Venda dělal preparaci,
Jenda jen myslil na legraci.
Rozbíjel okna, umývadla,
a chodil vždycky do divadla,
když kus byl přísně zakázán.
Neuměl, když byl otázan.
Byl mistrem v drzosti a lhaní
a rušil při vyučování,
cigára kouřil v záchodě,
povaloval se v hospodě,
byl často trestán karcerem
a býval plísněn páterem,
jenž jeho hříšnou duši pěstil
a záhubný mu konec věstil.
Jenda si dělal z něho smích.
Však skutečně se zpozdil o rok

v gymnaziálních studiích.
Katecheta byl dobrý prorok.

Když složil Jenda maturitu,
byl skoro stovku dlužen v bytu.
Šel na studium bohosloví,
než vydržel tam jen tři dni,
až rozbil hlavu prefektovi.
Na práva dal se ve Vídni,
byl v Innomostí medikem —
zvlášť rád měl gynekologii —
a v Štýrském Hradci technikem,
pak vrh se na filologii.
Tak vedl život přepestrý
a rostly jeho semestry,
a rostly také jeho dloužky,
však zato nerostly mu zkoušky.

Děvčátka sváděl v mládí květu
ochotně za noci i za dne
a z morálních svých závazků
svědomí nedělal si žádné.
V svém mládeneckém kabinetu
měl sbírku dámských podvazků.

Pil všechno, co se vůbec pije,
a když mu zrána údy ztuhly,
nakládala ho policie
soucitně do obecní truhly.

Na domovníky v noci zvonil,
do řeky házel lavičky,
z ulice do kaváren honil
bázlivé lehké dámičky.

Byl pokrokářem, realistou,
socialistou, anarchistou,

a vůbec, kde byl řádný kravál,
k té straně milerád se dával.

Studoval sociální vědy,
národní ekonomii,
umění, filosofii
a spiritismus naposledy.
Vůbec ho všechno vábilo,
do čeho mu nic nebylo.

Poohlédněm se po Vendovi,
inskribovaném právníkovi.
Dál rigorosa, státnice,
až brněla ho zadnice,
dřel ve dne a dřel rovněž v noci,
až dotáhl to ke promoci.
Na to se auskultantem stal
a od slavného eráru
již každý měsíc služné bral
(čtyřiaadvacet krejcarů).
Přilepšili mu do dvou let
adjutem ve výši čtyř set.
Za ty se Venda dobře poměl
(jedl rád husu pečenou),
byl jenom smutný, když si vzpomněl
na ono kvítko veselé,
na Jendu, svého přítele,
na existenci ztracenou.

Jenda císaři na vojně
sloužil a velmi odbojně
se vůči nadřízeným choval,
až konečně jim dezertoval.
Rodiče měli s ním jen svízel,
i oddechli si, když jim zmizel.

Do služeb dal se Francii,
šel k cizinecké legii
a přidělen byl do Alžíru,
by přispěl k zachování míru.
Kdo všechno byl v té armádě,
to leží věru nasnadě:
tam ve vrazích a ve zlodějích
přátele našel za chvíli,
dobře se snášel s Kabyly
a velmi rád měl ženy jejich.

Však mnoho práce, málo platu,
to není cílem člověka,
jenž zatvrzele na odplatu
nebeskou vůbec nečeká.
Nejdřív jen klel a naříkal,
však protože byl radikál,
přemýšlel taky, jak by utek'.
A vtělil myšlenku svou v skutek.

Než s touhle druhou dezertací
měl Jenda mnohem větší práci.
Vojáci vystřelili za ním
a lev ho děsil divým řvaním.
Přec do Káhiry přišel šťastně.
Ač nevěděl, co počít vlastně,
přec tesknota ho neovládla,
(byl příliš dobrý Čech a Slovan),
a zakrátko byl angažován
v transatlantickém podniku
a nosil těžká zavazadla
kramářům z města k parníku,
a když sám stal se lodníkem,
po světě jezdil parníkem.

Dnes hostila ho Austrálie,
za rok byl zase v Africe,
za týden odplul do Asie.
Bavilo ho to velice.
Prováděl každé řemeslo,
mnoho mu to však neneslo.
V šantánu zpíval v Pekingu,
šest měsíců v San Domingu
byl zavřen v státním vězení,
pořádal v Novém Orleánu
spiritistická sezení.
V španělské válce dostal ránu,
na Kubě ležel v špitále
(měl tenkrát chudák namále).
Byl vyvolávač atrakcí,
v New Yorku seděl v redakci.
Ve válce proti Basutům
platili šestnáct korun denně
mu Angličani ve své měně.
(Víc je to nežli adjutum.)
V Paraguayi byl insurgentem,
řval: Na lucernu s prezidentem!
Garda se vrhla na davy,
i dostal kuli do hlavy.
Tak Jenda opustil ten svět
ve věku čtyřiceti let.

Když zvěděl Venda v Evropě
o hrozném přítelově smrti,
že zdechl kdesi v příkopě,
plakal jak dívka z páté čtvrti.
Vzpomínku naň si zachoval
a velice ho litoval.

Venda lpěl stále na hroudě,
byl adjunktem již při soudě
a věděl, až naň přijde řada,
že bude z něho taky rada.

Měl ženu hodnou, děti řádné
a přitom neměl dluhy žádné
a v hospodě při pátém pivě
na Jendu vzpomněl lítostivě,
na existenci ztracenou.
Jed přitom husu pečenou.

V Paříži

Paříži, město rozkoše, zdali
víš, že tam v dálce, tam doma,
jméno tvoje jsme vyslovovali
třesoucíma se rtoma?

Příteli, škoda plic, škoda pěstí,
darmo se holotou sváříš.
Přijď ke mně a prožívej se mnou mé štěstí,
u mne tě uvítá Paříž.

Na dlouhé lavičce za noci v dešti
sedím na nábreží.

Paříž, jež jásá a tančí a třestí,
přede mnou v temnotách leží.

Rád bych se protáhnul. Nemaje bytu
spím všude jak na peřinách.
Kdyby jen strážníci nebrousili tu
kolem v svých pelerínách!

Spal jsem snad hodinu. Nevím už ani.
Člověka únava zmáhá.
Kdo mě to ruší v nejlepším spaní?
Někdo mě za rukáv tahá.

Hubená holka, zapadlé zraky
po lehké noční práci.
Má milá, proděláváš už taky
třetí kapitulaci.

„Je n'ai pas d'argent!“ jí do řeči vpadám.
To znamená: Dnes to jde stěží.
Nemám peněz, má rozmilá madam,
a tvrdě se to tu leží.

Nečiníš velkých nároků. Inu,
rozumné vychování!
Odpust', má drahá, že dělám dnes špínu.
Přec v Paříži jinší jsou páni!

Má nevěsto zlatá, k těm obrať svůj zřetel,
u mne čas drahý jen maříš.
Vidíš, tam před námi moře je světél!
Tam baví se veselá Paříž.

Kdo peníze má, vše koupit si může,
vína se napije, nají se masa,
jsou na prodej písně, jsou na prodej růže,
jsou na prodej polibky, láska i krása.

Viděl jsem kraje bohaté, chudé,
leckde jsem v světě se potuloval.
Tuhletu pitomou pravdu jsem všude
zrovna jak v Paříži konstatoval.

Lokálka

Ptáčkům opatřuje pánbůh byt a stravu,
ale člověk nemá, kam by složil hlavu.

Pod mrazivým nebem lidské srdce sténá.
Nad svým životem se zamyslíla žena.

Veškeré své jmění vzala v tvrdé dlaně,
pět balíčků sirek koupila si za ně.

Do své jizby vešla přes vrzavé schody,
fosfor seškrábala do sklenice vody.

Vypila jed klidně, světu sbohem dala,
ale smrt se dlouho nedostavovala.

Jenom bolest přišla. Úpěnlivé lkaní
zaslechla včas ještě ze sousedství paní.

K loži otrávené dům se sběhl celý.
Do nemocnice ji potom odváželi.

Dobrodiním vědy byla zachráněna.
Pod mrazivým nebem lidské srdce sténá.

Štědrovečerní

Štědrý večer slaviti budeme,
i když víra nám chybí.
K tobě, krajane šenkýři, přijdeme
a ty nám připravíš ryby.

Na modro, na černo a jednu v rosolu,
polévku jikrovou k tomu,
strávíme příjemný večer pospolu
u vánočního stromu.

Trochu si pohovoříme při sklence,
bude to pěkná změna
pro nás mrzuté staré mládence —
a tobě utekla žena.

A zapomeneme v tuto hodinu
mnoho, co za námi leží,
co nás vyhnalo v dalekou cizinu
a co se překlene stěží,

na duši nepokoj, na sny chorobné,
urážky veličenstva,
dezerce, nudu, dluhy a podobné
zábavy člověčenstva.

A plnými poháry, z kterých do hlavy
stoupá červené víno,
připijeme ti upřímně na zdraví,
vzdálená domovino!

Na krásu luhů tvých a zašlé mladosti
a dcer tvých zvedneme číši:
Bud' šťastna a vzkvétej podle možnosti
v rakousko-uherské říši!

John Sambo

V Paříži byl před půldruhým rokem
mně John Sambo, boxer, v lásce sokem.

Vystupoval v cirku na předměstí,
drtil žebra železnou svou pěstí.

Byl to černocho černý jako vrána;
ona jméno měla Liliana.

Vlastí její byla Normandie.
Bělejší pleť měla nad lilie.

Chodil jsem s ní večer na procházky.
Cosi rušilo však štěstí lásky:

pocit mě vždy jímál na bulvárech,
že už vezím v netvorových spárech.

Proto pravil jsem k ní: „Liliano,
miluješ mě? Víím, že řekneš: ano!

Kdybys mě však v skutku v lásce měla,
méně se mnou by ses procházela.

Pokojíček v poschodí mám šestém,
líp nám bude tam než chodit městem.

Dveře zamknem, děvče milované,
černocho tvůj se na nás nedostane.“

Na hradbách

Na Paříž dneska myslím zas.
Tu výhodu poskytuje,
že byť tam i život šel mimo nás,
aspoň nevyrušuje.

Pěkné to chvíle bývaly,
když u Versailleské brány
pod jasnou oblohou lítaly
zvečera aeroplány.

Postavy z hradeb se dívaly,
lidí, co měli víc času
než peněz, a obdivovaly
vtělené myšlenky krásu.

A vlažný vzduch se kolem třás,
jak motor oddychoval. — — —
Šel sice život mimo nás,
ale nevyrušoval.

Elegie

Dech tvůj vůni ovocné měl šťávy
jižních moruší,
vlas tvůj rozzařoval kol tvé hlavy
lučin ovzduší.

Plály opálem tvé šeré zraky
večer při světle
a tvé rety jako rudé máky
žhnuly rozkvetlé.

Z knihy svého života jsem, ženo,
rval po listu list,
a všechno je spáleno, kde jméno
tvé bylo lze číst.

Ale kdo se ve svém srdci vyzná?
V rámci z mosazi
poutí světem mě tvá podobizna
všade provází.

Z těch nebylas, na něž zapomíná
člověk pro jiné.
Dnes vím: Na tom světě žádná jiná.
A ty taky ne.

Švadlenka

Letní vzduch venku zavoněl prudce.
U otevřeného okénka
složila znaveně do klína ruce
malá, hubená švadlenka.

Před sebe v prázdno se zadívala
a naslouchala nápěvu,
jejž na strunách srdce vyluzovala
touha pro duše úlevu.

A švadlenka tiše řekla si: „Brání
nějaká vysoká ohrada
bytostem lidským se sejít; a za ní
tisíce životů uvadá.“

Psaní

Ležel jsem ještě v posteli
a světil modré pondělí.
Listonoš z nejlepšeho spaní
mě vzbudil doručiv mi psaní.

Poznal jsem známou ruku hned,
roztrh jsem obálku a čet
ty těsné, rázovité řádky
své příliš starostlivé matky.

Doma prý není mnoho změn
a zemřel starý berní jen.
Bratr je zdrav, i sestra zdráva,
jen otec trochu postonává.

A když jsem dopis přečetl,
stesek do duše mi zalétl.
Co s přáteli? Dnes pil jsem s nimi,
a v nouzi pětku nepůjčí mi.

A člověk jde tak sám a sám
vstříc nehostinným končinám,
lhostejný k lidem a k své době
a plný trpkosti sám k sobě.

Píseň jarního dne

Tož tedy jsme opět v měsíci máji!
V radostné jarní náladě
stromy se vesele zelenají
zas v Luxemburské zahradě.

Mé okno je dokořán otevřené
a slunce vrhá mi v světnici
na moje svršky zaprášené
své paprsky jasné a hřející.

Jak mě zas vábíš na dálnou cestu,
ty velké oko plamenné!
Ihned bych paty ukázal městu —
sbohem, ty moře kamenné!

Hvězdo dne ve své vzkříšené slávě,
tvůj vliv na mě je podivný.
Jako ještěrka ležel bych v trávě.
Jak je mi světa shon protivný!

Vše jedno mi, osobní, politické
zájmy, pravda i předsudek.
Ach, když si vzpomenu na věci lidské,
tak se mi zdvihá žaludek.

Nejraděj bych teď v ruce své s holí
od vesnice šel k vesnici
mezi slibnými lány polí
po dlouhé bílé silnici.

Z plných plic bych vykřikl prudce
a na očisty znamení
umyl bych svoje hubené ruce
v kříšťálném horském prameni.

Po letech

Jak blaze je mi, to nevíš ani,
že zase spolu sedíme,
že držím tvou ruku ve své dlani,
ty nedosažené štěstí mé.

Tři léta minula pochybné krásy.
Co však bych o sobě říci ti moh?
Nic nejsem a ničím už nebudu asi;
jsem stále tvůj starý, veselý hoch.

A ty písničky, co jsem ti zpíval,
do lidských srdcí nevniknou;
jak pohledy, jimiž jsem v zrak se ti vrýval,
s námi zajdou a zaniknou.

Je pozdě, má milá, den chýlí se k sklonu,
srdce nám bije pomalu.
Což, pamatuješ se na kresbu onu
v ilustrovaném žurnálu?

Jde slepé štěstí se štědrou dlaní
podle stěn světnice dokola.
„Nikoho není tu?“ — S rozbitou skrání
na zemi válí se mrtvola.

Bud' dobrá v svém žití a šťastna v svém snění
a zapomeň na všechno, dítě mé.
Vid', nebe není a peklo není;
a na zemi stěží se sejdem.

Pokoj s nábytkem

Šli světem v mladém horování
zprvu — a pak již bez zájmu.
U starých vdov a mladých paní
své žití tráví v podnájmu.

Na stěně z oprýskaných rámců
lhostejné hledí obrazy.
Na skříni plno knih a krámů,
jak je tam ruka nahází.

Zvědavě po pokoji dívá
se řada zaprášených bot
zpod lože, k lásky hrám jež zpívá
svůj rozladěný doprovod.

Vzdychati pohovka si zvykla.
A okno špatně zavírá.
Na chabých nohách stůl se viklá,
když ruka hlavu podpírá.

A duše pod okolí vlivem
ztrácejíc radost z požitku
usíná v stesku zádušném
chátrajícího nábytku.

Procházka

Po nebi bílé se honily mráčky,
na stromech slyšel jsem zpívati ptáčky
a slunce hrálo mě příjemně v zádech,
když jsem se procházel po městských sadech.

Paprsky padaly pletivem snětí
na žlutou cestu a v kočárky dětí,
a na lavičkách v šat oděny světlý
maličké slečinky romány četly.

Úsměv dne jarního na krátkou dobu
uspal mé vědomí v příjemnou mdlobu,
v duši mně umlkly rušivé hlasy,
stesek dneška, vzpomínky na zašlé časy.

Nahoru k obloze upřel jsem zraky
na modré nebe a na bílé mraky
na mraky plynoucí jak bílé lodě
do dálky, do dálky po modré vodě.

Osobní

Vyčinili mi, jak zasluhuji
toho, přátele způsobní,
že lidí od zásad nerozlišuji,
že jsem vždy příliš osobní.

Ba právě! Hýčkaná hesla a slova
nikdy mě k úctě nenutí.
Za nimi od věků kují se nová
vždy proti rozumu spiknutí.

Klamných představ si nečiním v žití,
že proti přesile hlupáků
by bylo možno kdy zvítěziti.
Vím, pravda spíš vězí v opaku.

Jsem starý individualista,
hledím kolem a upřímně
pravím slovy Ježíše Krista:
„Kdo není při mně, je proti mně.“

Krajina

Po příjemné neděli
výletníci kytky v dlani
kvečeru se vraceli
z lesů, kopců, luk a strání.

Před chatami nízkými,
tam, kde silnice se točí,
dívaly se za nimi
ženy ustaraných očí.

Pod topoly v rybníku
v zkalené se koupal vodě
děvčátek a klučíků
nahý národ v milé shodě.

V obdivu zde stanuly
slečinky dvě z kanceláře.
Od výletu planuly
živým ruměncem jich tváře.

Vlažný vzduch krev do skrání
vháněl jako těžké víno.
Z temných lesů volání
doléhalo kukaččino.

Jarní slavnost

Vděk noci vystřídal dne krásu;
v čím dál tím lepší náladě
seděli v mírném světel jasu
páni i dámy v zahradě.

Mdlá vůně stromů kořenila
dráždivou příchut' zábavy,
nápojů čarodějná síla
stoupala rychle do hlavy.

Ach, a tu stalo se, že malá
a rozpustilá Helenka
v nemístné chloubě ukázala
všem půvab svého kolénka.

Dámy se zarděly, jak zřely
Helenčin světlý podvazek,
z mužů však mnozí zapomněli
na srdcí pevný závazek.

Nazítří došlo na ty pány;
leckde se střetly náhledy.
Nestoudně byly popírány
veškeré hříšné pohledy.

Miladin ctitel rozhorlený
děl: „Ne, toť nedovoleno!
Má drahá, ejhle, dnešní ženy!
Před lidmi! svoje koleno!“

Druhý zas pravil: „Vínko zblázní
hlavičky zvyklé na vodu,
že zaměňují s parní lázní
veřejnou, prosím, hospodu.“

Každý se změnil za chvílenku
v mravokárce a mudrce;
však při vzpomínce na Helenku
hřálo to přec jen u srdce.

V ateliéru

Den jasný a zářivý překonal
veškeru nedůvěru.
Širokým oknem vzduch vlažný vál
dovnitř ateliéru.

Hubený asistent na zemi
si sedl, opřel se zády
o zeď, mnul hlavu si dlaněmi
a vzdychal: „Jaro je tady!“

Pravila dotčena jaksi tím
slečinka mírného vzhledu:
„Já bohužel pranic necítím,
neb moje srdce je z ledu.“

Kraj v slunce paprscích táhnul se v dál
a v pohledy zvlhlé se vrýval,
a nad ním skřivan se třepetal
a radostně píseň svou zpíval.

Dobrák

Mé mladé časy zlé a veselé!
To bylo tenkrát... Měl jsem přítele.

Chodívali jsme spolu dva a dva
a otvírali jsme si srdce svá.

A srdce v ranních zoří požáry
zvonila o sebe jak poháry.

Krajinou nehostinnou jsem s ním šel.
Na keři růži kvést jsem uviděl.

Tu růži byl bych utrhl si rád.
Přítel mě zdržel. „Chceš ji zničit snad?“

A přítel zemřel. Když mu v rakev hřeb
zatloukali, jel jsem mu na pohřeb.

Na pohřeb šlo mu lidí tisíce.
Každý ho chválil. A já nejvíce.

Života práci lidu věnoval.
Byl dobrák. Taky zlatky půjčoval.

Prst' černá kryje tělo přítele.
Jsou jiné časy, ne tak veselé.

V dalekém kraji kdes je zahrada.
Kvete má růže, nebo uvadá?

Mám v srdci plno nenávistných slov,
a někdy mě to táhne na hřbitov.

„Odházejte tu hlínu, hrobaři!
Příteli pohledět chci do tváří.“

Věčný plamen

Toužebné vzdechy, přísahy, sliby,
slzy a zoufalství nakonec —
rcete, kam lidstvo by přišlo, kdyby
prožívalo vždy tutéž věc.

Jel světem rytíř, krev z rány mu tekla,
znak paní své nosil ve štítu. —
Ne, nejste první, jež mi to řekla.
Bez citu? Tak tedy bez citu.

Neprosil boha a nectil krále,
popíral všechno vesele.
Poměrně nejpozději mu ale
svitlo, že nejsou andělé.

Náhradou za víru, za touhy prosté,
které mu byly odňaty,
mdlým světlem v duši vědomí roste
lásky a života podstaty.

Sen, skutečnost dějů, žen krása nám říká
nejenom tváří a postavou,
i uměním švadlen a kloboučníka,
ba i svou kadeří nepravou.

V tmách noci, jež v prostoru hranice boří,
v objetí tichém a znaveném
se zjevuje věčný život, jak hoří
klidným a ponurým plamenem.

Nálada tichých večerů

Býval jsem v různých společnostech hostem,
míloval jsem a zlost jsem míval také
a prováděl jsem kousky všelijaké
povoluje svým špatným náklonnostem.

Přiznám se rád, že jsem svou sebelásku
kořistí srdcí příliš nerozmnožil.
Než přece v žití ledaco jsem prožil.
Skromný jsem byl a dával život v sázku.

Květiny vonné netrhal jsem v máji.
Steskem jsem rostl, samota mě zpila
svou smutnou písní. Přítelkyní byla
mně sklenice a taky zůstala jí.

Dnů želet minulých mám příčin málo,
mín ještě krásy budoucnost mi věští.
Kdys v dávném snu se zjevilo mi štěstí.
Já nehledal je, když mě nepotkalo.

Touha

Slunce zeleň svým plamenným chlebem
ze země vyvábilo.
Ve vlažném vzduchu pod modrým nebem
jaro se smálo až mílo.

Lichotnou mdlobou chřípí se chvěla.
Slečinky ve světlém šatě
spěchaly vykoupat mladá svá těla
v slunečních paprsků zlatě.

Sukně ve vánku poletovaly
svírány útlou pěstí
a černé oči vypravovaly
pohádku o tichém štěstí.

A lásky bůžek okřídlený
pojednou seděl v tvém bytu
a nad srdcem tvým nachýlený
dmýchal v popel tvých citů.

U vína

Kde lidského ducha je záchrana?
Dnes jaksi úzko je mi.
Jak halúz klátím se odraná
mezi nebem a zemí.

Kulatý světe, kam spěje tvůj chvat?
Zastav se se svým synem,
jenž musí tvůj záhon zalévat
zlatě jiskřícím vínem,

jiskřivým vínem, jímž častuješ
své nepříteli zhýčkané hosty,
kteří zpět dobýti nechtějí než
na chvíli pohled svůj prostý.

Strach spadne a srdce omládne.
Vidím od svého stolu
v koutě dva milence příkladné,
jak důvěrně hovoří spolu.

Neznám vás, paní, z ulice?
Váš zjev mně lhostejný není.
Váš turban sluší vám velice
při nočním osvětlení.

Tvář vaše bledá mne dojímá snad
či bohatý vlas váš černý,
že se mi tolik chce přísahat:
— Navěky sluha váš věrný! —

Noc ve své bláznivé pokoře
s kouzlem i slibem svým hyne.
Závojem dýmu v prostoru
mé oči hledají jiné.

Přání

V tmě mizí obrysy domů,
spí v šeru večerním sad.
Do listů černých stromů
chladný svit hořáku pad.

Zříš hřmotící elektriku
přebíhat koleje.
Slyšíš, jak po chodníku
spěšně zní kročeje.

Žen tváře nočním stínem
a kloboukem širokým
jsou zakryty. — Jsem jak zpit vínem
podaným neznámo kým...

Rozechvívá mi znova
duši tíživý stesk;
marná moudrá jsou slova
dávno popsaných desk.

Zraky zemdlené zvedá
vzmach vůle násilný
vzhůru, kde šíří se bledá
zář z plynové svítilny.

Ničeho nechtít již v žití,
necítit, nežádat,
být jak ten plamen, jenž svítí
studeně na spící sad!

Dobrodruh

Po kamenité cestě zní
mé klisny podkova.
Mě žádný příkaz nevězní
a nemám domova.
Květ pro mě barvou nehýří
v slunečně zlatých dnech,
mě s osudem noc nesmíří
a pusto jev mých snech.

Děravá střecha není má,
píď půdy, ani ta.
Pláč dětí sluch můj nevnímá,
jich smích mě nevítá.
Mé návraty jsou bez ceny,
mě neprovází v svět
zrak ženy slzou zrosený
a já zas nezřím zpět.

S císařským vojskem do řeže
se meč můj rozletěl
a pod praporem papeže
pomáhal duším z těl,
kupecké republice pak
byl dobrou ochranou —
má vlastní velká bitva však
je dávno prohranou.

Hubená klisna má, i ta
co brzká kořist vran
po hroudách těžce klopýtá
a hnis jí teče z ran.
Daleká cesta naše je,
než není nutný spěch. —
Pták pro mě v keři nepěje
a pustojev mých snech.

Pohár k zemi padá

Miloval světa divy,
moře, ledovce, ženy,
pohled náš roztoužený,
lačný a divý.

Požárem plálo to v hlavě
a vášně zmítala těly.
A naše ruce se chvěly
nedočkavě.

Krvi má, proč jsi kdys vřela?
Touho, pročs vyletěla?
Duše má, jak jsi zcela
zapomněla, cos chtěla!

Hledí oči v dny příští
chladny, lhostejny, němý.
A pohár padá k zemi
a pohár se v stěpiny tříští.

Rozhovor

Co zvolils, lepší není to díl.
Hled': krása ženy,
zázrak, který se narodil
z mořské pěny!

Krev žhne a ruce se hledají
jak ve snách. — Vidím. —
Rty lačné se snoubí potají.
— Nezávidím. —

Tvé milé, tvé druhy, osud zlý
zavál je jinam.
Zda sen kdy zjev jich ti vykouzlí?
— Zapomínám. —

Kam toužíš? — Nezapustil jsem
kořenů nikam. —
Máš pravdu, na světě nad rodnou zem
přec není! — Zvykám. —

Snahy, sny, sliby mladých tvých let,
škoda jich vskutku...
Jen abys nevolal dobu tu zpět
kdys v pozdním smutku!

— Bud' zcela klidno, srdce mé!
Jak znavení hosti,
tak spolu v temnoty půjdeme,
bez lítosti. —

Balada

Mdlý přísvit noci s tváří shodných tahů
se smek a stíny dva vrh na podlahu.

Vzduch výhní sálal, po dni nelítostném
dobíjel chabé duše tupým ostnem.

V tmách tíživých se na besedu sešli
člověk a přízrak. Směj se tomu, chceš-li!

Z úst otevřených matně zuby plály,
horečné ruce hady být se zdály.

Níž klonila se těla pod únavou.
Šeptal cos člověk. Přízrak kýval hlavou.

Tak seděli až v prvý záblesk jitra.
Vstal tiše přízrak: „Na shledanou zítra!“

Vztýčil se člověk, jako dravec zavyl.
„Co čekáš ještě?“ smutně přízrak pravil.

Loutky

Divné zimy! Žádný sníh,
jenom tyhle deště!
Ach, trudnomyslnost z nich
zmocní se tě ještě...

Z bláta stromy holé ční
v řadách na ulici.
Nuda píseň smuteční
zpívá ve světnici.

Nastal večer. Jedině
u karet je živo.
Rci, chceš dřepět při víně,
či lít hrdlem pivo?

Milý brachu, vzal tě čert,
když tě nenapadlo
mysliti včas na koncert
nebo na divadlo!

I co —! Není nálada
v nich dle mého vkusu.
Tak mi to tam připadá
jako v omnibusu.

V myšlenkách se v dávný čas
vracím. — — Na dřevěné
malé herce hledím zas
v krčmě zakouřené.

Také na principála
vzpomínám si dosud:
Holá lebka zvětralá.
Vypadal jak osud.

Hercům pohyb dávala
jeho dlaň, hlas plíce.
A z kapsy mu čouhala
láhev slivovice.

Jeho král byl postavy
vážné, hlava bílá.
Neměl ani představy,
co je kamarila.

Krásní byli rytíři
s nádherným jich šatem,
ve stříbrném krunýři
vykládaném zlatem.

Mnohý hrdina a rek
byl sic vznešenější,
ale malý Kašpárek,
ten byl nejchytřejší.

Nebyl něžný ve slově
ani jemných mravů,
než i dceři králově
napravoval hlavu.

Smích měl, který usmíří,
v nejzpupnějším žertu.
Vždycky rybník rytíři
vypálil i čertu.

Zda všecka ta nádhera
ještě na světě je?
V truchlivý chlad večera
zimní déšť se leje.

V šedou veteš vzpomínek
srdce mé se dívá
jako dítě v plamínek,
který dohořívá.

Poslední věci

Po čem kdy srdce v touze bilo,
z toho se nic mi nesplnilo.
Kde moje naděje jsou dnes?
Sám jsem je všechny k hrobu nes.

Minula žití polovice —
a bezpochyby něco více.
Přikvačí naše hodina
a zaniknem jak bublina.

Člověk se táže: Jak a k čemu
a proč, a úzko z toho je mu,
že nenalézá odpovědi,
ať do sebe či kolem hledí.

Tak rád bych někdy řekl: Pane,
nechať se tvoje vůle stane!
Snad je tam přece někdo v nebi:
aspoň ho máme zapotřebí.

Nepřítel

Srdce nepokojně bije.
Hořem znavený a mdlý je
zrak tvůj, a hlas tvůj zní hluše.
Rci, čím churaví tvá duše?
Pán jsi nade všemi tvory,
přenášíš svou vůlí hory,
značíš plynoucí si vodu
věků dějem svého rodu
a zalidnils nad hlavami
hvězdy svými představami.

Srdce nepokojně bije.
Nepřítel v tvém těle žije.
Člověk za noci dech taje
tlumený krok jeho slyší.
Zpupně jako kočka s myší
skrytý vrah si s tebou hraje.
Nevíš, zda dnes přepadne tě
či kdy, ve dne nebo v noci,
a dotrpíš bez pomoci,
sám jen s úzkostí svou v světě.

Babička Málková

Babička Málková zemřela,
a dávno již je tomu,
co ve svém krámku seděla
v průjezdě starého domu.

Neměla obchod veliký.
Prodávala jen nůše,
pometla, pletené košíky;
byla to dobrá duše.

Kdo nám to tehdy řek, nevím dnes:
Syna jednoho měla,
a aby z něho stal se kněz,
matka Málková chtěla.

Byl to celkem odvážný čin
od vdovy načisto chudé.
Strádala ráda. Jen když syn
velebným pánem bude.

Hoch o své povinnosti dbal,
nevyšel téměř z bytu.
Po osmi letech udělal
šťastně svou maturitu.

A potom poslušně docela
vstoupil do semináře.
Matka, ta už ho viděla
někde na pěkné faře.

Když už vysvěcen býti měl
pro větší boží slávu,
že jediný syn její zešílel,
dostala Málková zprávu.

Přijela za ním. V předvečer
smrti vyšlo mu ze rtů,
že vyřkne-li matka hlásku r,
duší svou propadne čertu.

Málková nikdy, když mluvila,
nevyslovila té hlásky.
Snad slovům šílence věřila,
snad byl to projev lásky.

Kluci si blázna z ní dělali,
zvlášť já a pajdavý Toník.
Zpovzdálí jsme na ni volali:
„Babičko, řekněte: trrroník!“

Málková křičet nás nechala;
byla to dobrá duše.
Pohledem smutným se dívala
na své proutěné nůše.

K Alšově šedesátce

Octli jsme se v ústraní,
daleko všech zmatků.
Vyhrávají cikáni
ke vzácnému svátku.

Kouzlo dřímá v zvucích těch,
vláhou kalí zraky.
Je to jako větru dech,
který trhá mraky;

zní to, jak když sbohem si
dává milá s milým
za chatami v snivé vsi
s kostelíkem bílým,

a teď zase jako ta
píseň z dávné doby:
Opuštěná sirota
pláče mezi hroby.

Na oltářích v zázraku
světci oživnuli.
Voják Martin žebráku
dává pláště půli.

Vlastí svého národa
jede v tiché pouti
české země vévoda.
Nedej zahynouti!

Zavzněl výkřik do ticha.
Nebe ohněm hoří.
Valí se hněv kalicha
k Baltickému moři. —

A zas skromná dědina
mírem svým tě láká.
V beranici klučina
staví sněhuláka.

Ovčák stádo vyhání
ze selského statku.
Vyhrávají cikáni
ke vzácnému svátku.

Vavřinec

Mnoho vody vlila
řeka do moře
a smrt ulevila
mnohým od hoře,
co Řím vládl bez výhrady
nad zeměmi, nad poklady —
osudu se střežte zrady,
kdož jste nahoře!

Tehdy z Palestiny
do dědin i měst
mezi lidské syny
nové víry zvěst
nesli muži odhodlaní,
které pronásledování
neodstrašovalo ani
hrozná smrti trest.

Celé svazky byly
již tím popsané,
co vše zakusili
první křesťané,
skrývat před pohanskou sběří
musili se, ku večeri
házeli je divé zvěři
římsťi katané.

Císař Valerián
v říši římské vlád,
byl to velký pijan
a měl ženské rád,
ale v srdci zatvrzelém
nové církve nepřitelem

byl tak jako v světě celém
nikdo druhý snad.

Mučenická sláva
je sic pěkná věc,
ale církve hlava
a s ní ovčinec
ze svého přec vyšli klidu;
jediný jen chladně bídu
všechnu snášel, kněz, muž z lidu
jménem Vavřinec.

Císař ved rád války
jako mnozí dnes
dívaje se z dálky,
aniž sám tam lez.
Drahá věc to! Daně stále
rostly. Konečně byl ale
vymačkán lid dokonale,
mocnář bez peněz.

Avšak mocnářovi
k štěstí ministra
dal bůh v Modestovi.
Co to za bystrá
hlava byla! Šel vždy novou
cestou, v práci pro hladovou
pokladnici císařovou
platil za mistra.

Modestus byl státník,
jenž se zajímá
o kdekterý patník.
Věděl, jaký má
Vavřinec vliv — nad penězi
církvě vládne! Znal, kde vězí,
vzkázal proň a řek mu mezi
čtyřma očima:

„Doneslo se mně, že
vzácných pokladů,
stříbra, zlata, spěže
máte hromadu.
Časové jsou nyní špatní,
otevř kapsu, zuby zatni,
prázdná pokladnice státní
jde k vám o radu.

Dosud jsme vás z kůže
dřeli, věšeli.
To se změnit může
rázem, příteli.
Budete moc' na modlení
trčet až do omrzení
v době noční, v době denní,
jenom chcete-li!

Souvěrcům svým ještě
dnes vše vypovíš:
ze zlatého deště,
když mi vyhovíš,
vzejde vám pak nový směr tu,
ne-li, tak vás pošlu k čertu,
a že nerozumím žertu,
křesťane, to víš!“

Vavřinec měl sice
mnoho důvodů
rychle vytratit se
někam za vodu;
takto však se nerozhodne,
nýbrž přijde příštího dne,
ale nikdo neuhodne
v jakém průvodu!

Starci otrhaní,
slepci, mrzáci,
žitím krutě štvaní
choří žebráci,
přemožení namáháním,
se vzdechy a s proklínáním
jak příšerný ohon za ním
táhli k paláci.

Modestus, chlap starý,
když to uviděl,
„Co to za maškary
přivádíš mi?“ děl.
Řekl Vavřinec mu na to:
„Toť náš poklad, naše zlato,
vše, co může nám být vzato,
cos nám záviděl!“

Netěšila pána
zlatá tato žeň.
Vzkřikl na hejtmana:
„Nazpátky to žeň!
Nešetř holi, nešetř ranou,
kněze ale vezmi stranou,
ha, ten za tu podívanou
přijde na rožeň!“

Kněze k zemi strhli
a byl odvěčen;
na rožeň ho vrhli,
když byl vysvěčen.
Zanedlouho nečekaně
„Obrátte mě“ spustil na ně,
„chtěl bych na druhé být straně
stejně propečen.“

Když věc ta se stala,
ani nevíte,
jaká hrůza jala
svědky očitě.
Děl se s nimi obrat náhlý,
bludy svoje odpřisáhli,
po milosti boží práhli
od příhody té.

K událostem těmto
podotknu radš hned:
Nevymyslí jsem to,
to bysi se plet.
Padla předminulé zimy
malá knížka do ruky mi,
stará, s listy zežloutlými,
a tam jsem to čet.

Spletitost věcí

Za pohanských dávných dob
zpěváci, když sáhli v struny,
nejdřív vyslali k svým bohům
vřelou prosbu o pomoc.

Zvyk ten udržel se dlouho,
nevyplenily ho zcela
ani novodobé vědy
velkolepé výzkumy.

Ale dnes ví každé dítě,
jak svět vznikl: Bylo horko,
mlhy točily se v klubku,
časem dostalo to slupku;
potom zemská kůra zchladla.

Na dně mořském v teplém bahně
začalo se cosi hýbat,
profesoři nevěděli,
je to rostlina či zvíře,
ale vývoj pokračoval,
u potoka rostly stromy,
o větev se opíraje
chlupatý tvor stanul zpříma
na svých zadních končetinách —
ke člověku byl jen krok.

Pánbůh vůbec nebyl při tom.

Když tak někdy v zamyšlení
o samotě doma sedím,
na špičku si nosu hledím,
náhle pocit mám, že židle
pode mnou se kolísá.

Zdá se mi, že na lodi jsem,
která klesá do hlubiny
prostřed nesmírného moře;
zavřený zrak vidí ve tmě
chladné, černé, lačné vlny,
na nich šílenství se houpe
s ohnivýma očima;
hlava není schopna myslit,
jenom ruce zvedají se,
člověk přemožen se vzdává
na milost a nemilost.

Panebože, nepatřil jsem
nikdy v životě k těm lidem,
kteří v kostelích a chrámech
četných církví tvých se tísní,
na kuří si oka šlapou;
o dlouhý věk, o děti,
o peníze, o zdraví
z knížek ani z paměti
nikdy neprosil jsem tebe;
nechci ani tvoje nebe.
A ty zase nestaráš se,
odkud přicházím a proč dnes
hlavu strkám do vody.
Myslím, že je ti to jedno.

Tyto svoje náboženské
názory mám z vlastní hlavy.
Bázeň boží do výbavy
nepřibalily mi ženské.
Neslýchal jsem slova víry,
nýbrž dvakrát dvě jsou čtyry.

Chtěl bych zpívat krásu jara,
chtěl bych zpívat krásu mládí
přes to, že to není pravda.
Jak tenkrát všechno bylo
prosté, jasné, jednoduché!
Jak se vše, co zavazelo,
lehce napravit dalo —
takřka podle pravítka.

Dneska by nás, tuším, ani
z míry nepřivedlo, kdyby
Prašná brána na návštěvu
vstoupila k nám do pokoje
a pravila nastavujíc
doutník: — Pane, nemoh byste
mi snad poskytnouti ohně? —
Ba i kdybych slyšel, že se
páter Šrámek začal starat
o spásu své duše, řek bych:
Možná, že i to je pravda.

— Jsem to já? — se po letech
Tážeš sebe sama. Ztratils
vědomí své osobnosti,
a co nejhoršího přitom,
nevíš ani kde a kdy.
Marně za nos taháš se,
marně do lýtky se štípeš,
ani sen se nerozplyne,
ani sebe nenajdeš.

František Gellner

Nové verše

Edice E-knihovna
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 21. 10. 2016

ISBN 978-80-7532-355-2 (pdf)